

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 3. V aastakäik

TEATAJA

1. veebruaril 1930

Ilmub kaks korda kuus

Tellimishind:

Aastas . . . kr. 2.50
Poolaastas . . . " 1.50
Välismaale . . . " 5.00
Poolaastas . . . " 3.00

Toimetus:

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45
Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35
Toimetaja kõnetunnid: igal äripäeval
12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

1/1 lhk. . . kr. 40.00
1/2 " . . . " 22.00
1/4 " . . . " 12.00
Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Juriidiliste isikute maksustamise seaduse eelnõu järele päevakorral. Majanduslikud nõrkused kajastuvad veksliprotestides. Ülevaade meie läinud aasta tööstusest. Eesti kartul New-Yorgi turul. Või maailmaturu seisukord aasta pöördel. Kuldase hoiduda vaateakende higistumisest. Kaubandus-tööstuskoja Teataja kirjavahetus. Koja teateid. Äride register. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Tolliteateid. Ettevõtete tegevusest. Turgude ülevaade. Välisbörsid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedel.

PABEROSSID

ROKOKO

20 tk. 25 s.

BENE

25 tk. 25 s.

paistavad märksa välja oma hea-
duse ja maitsega. Nõudke igalpool!

Uus tubakavabrik
SIRENA Tallinn.

Juriidiliste isikute maksustamise seaduse eelnõu jälle päevakorral.

Nagu ajalehtedest teada, tulevat ligemal ajal riigikogus jälle päevakorrale juriidiliste isikute maksustamise seaduse eelnõu. Tervitades seda teadet sooviksid majanduslikud ringkonnad meeleldi, et selle seaduse vastuvõtmine ja elluviimine kaua ei viibiks. Ühtlasi näeksid aga need ringkonnad ka, et seaduse eelnõust kõrvaldataks need puudused, milliste Kaub.-tööstuskoda oma märgukirjadega korduvalt on tähelepanu juhtinud, eriti mis puutub maksunormide suurusesse, kõrgemate amortisatsiooniprotsentide vajadusse, lahkuminekutesse seaduseelnõus ettenähtud kõrgema administratsiooni tasuks lubatud mahaarvamiste ja tegeliku elu vahel, lõppeks — sellesse ebamäärasesse vahekorda, mida tooks uus seadus senisel kujul ühis- ja aktsiapankade vahele.

Meie ajakirjas oleme korduvalt nende puuduste üle üksikasjaliselt kirjutanud („Kaub.-tööstuskoja Teataja“ nr. 20, lhk. 460, 1928. a. ja nr. 6, lhk. 123, ning 19, lhk. 448, 1929. a.), näidates just olulistele puudustele, mis takistaksid seadust saamast elunõuetele vastavaks. Kuid kaubanduslike ja tööstuslike ringkondade õigustatud soovid on seni ikka jäetud tähele panemata ja see on neilt ringkonnilt võtnud lootuse, et uus seadus suudaks luua aluse, mis kindlustaks meie majanduslikule elule arenemisvõimalused.

Seepärast pole liigne veel kord juhtida tähelepanu nendele parandusettepanekutele, mis selle seaduseelnõu kohta Kaubandus-tööstuskoja kui kaubandus-tööstuslike ringkondade seadusliku esinduse poolt ülemal loetletud küsimustes on tehtud. Veel pole hilja neid tegelikust elust tingitud hädavajalisi parandusi seaduseelnõus läbi viia.

Olgu siin veel kord rõhutatud, et seaduses ettenähtud amortisatsiooni normid sugugi ei vasta meie aja moodsa tööstuse nõuetele ja et kõrgema administratsiooni palkade liigne piiramine maksnikkudes tekitab tunde, et ettevõtte

kasu piütakse kõrgema maksustamise sihiga kunstlikult ajada suureks, mis aga kuidagi ei tohiks olla lubatav. Uue seaduse järele maksustamine asetaks maksniku, võrreldes endise seadusega, tunduvalt halvemas seisukorda, rääkimata veel kapitalimaksust (seaduseelnõu § 40), mis suurtele ettevõtetele, nagu meil neid olemas paberi-, tekstiil-, tsemendi- ja puutööstuse alal ja on tekkimas põlevkivitööstuses, võib mõjuda otse hävitavalt. Ei saa kuidagi pidada õigeks, et sellesed ettevõtted 4—5 miljoni riigimaksu peavad maksma, kui nad halva konjunktuuri tõttu on sunnitud kas seisma või kahjuga töötama.

Säärastel tingimustel hoidub juba väliskapital tulemast meie ettevõtetesse, selleta aga pole meil kuigi suuri väljavaateid suuremaks majanduslikuks tegevuseks. Väikeste koduste kapitalidega ettevõtetel puuduks igasugune lootus väliskrediidi saamiseks ja seepärast tuleks seaduseelnõus muuta paragraafid, mis takistavad väliskapitali tulekut meie ettevõtetesse ja ei võimalda meie oma kapitalide kujunemist ja koondamist. Mõõdukate maksunormide vastu ei saa ju kellelgi midagi olla.

Lõppeks ei saa jätta tähendamata, et riigikogu komisjoni kaudu seaduseelnõusse ilmunud § 34 seaduse üldise tähtsuse aktsiaseltside kohta täieliselt annulleerib. See paragraaf viib kõik ettevõtted maksuametnikkude meelevalla alla, kuna küllalt oleks juba kahtluse tekkimisest suhete kohta siinse ettevõtte ja tema väliskorrespondendi vahel, et tekitada ettevõttes alalist pingeust ja rahutust, mis igatahes ettevõtte tegevust ja korralikku tööd halvab. Juriidiliselt ebamäärane on ka näiteks nõue, et ettevõtte peab tõendama oma suhete puudumist välismaa ettevõtetega. Üheksakümmelühelsal juhtumil sajust võib ikka jääda maksuametil kahtlus, eriti veel siis, kui ettevõttel on välja antud nimeta aktsiaid. See paragraaf tuleks seadusest hoopis välja jätta.

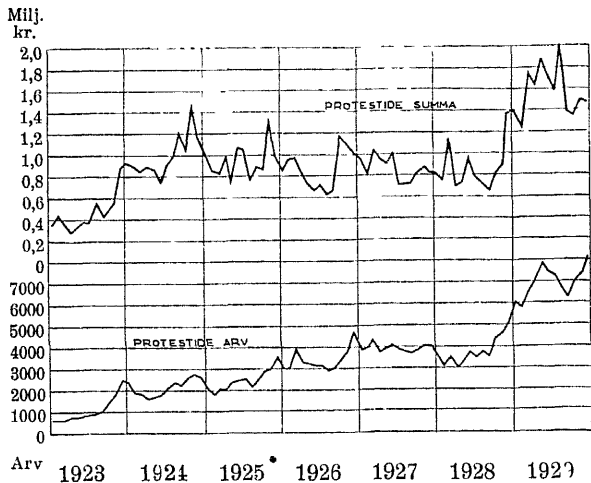
Majanduslikud nõrkused kajastuvad veksliprotestides. 1929. a. protestid 85,6⁰/o suuremad eelmise aasta omist. Protestide tõus langeb ühte kriisiaegadega.

Victor Poom.

Aeg, kus veksel protesti läks seepärast, et veksliga ümberkäimises oldi vilumatu, on seljaga, ja nüüd võib protestimist võtta kui enam-vähem tõepärast majan-

duslike raskuste kajastust. See on muutunud väga tundeliseks baromeetriks ja vaevalt on mõni teine kõverjoon, mis nii piltlikult murrangut majanduslikus kon-

junktuuris edasi annab kui seda teeb protestide oma. Nagu kogu majanduse arenemine sündis 1928. a. esimese kolme veerandi kestes veel normaalselt ja soodsalt, nii näitasid protestid nii ar-

viliselt kui väärtuslikultki tunduvat tagasiminekut ja kogu liikumine protestides langes ühte tavalise liikumisega, sesoonihüpetega märtsis ja juunis ning oli summaliselt ja arviliselt kaunis ühtlane.

	Arv.	Tuh. kroon.
Jaan. — sept. 1928. a.	30.874	7.257
„ „ 1927. a.	35.153	7.777
„ „ 1926. a.	28.822	6.966
„ „ 1925. a.	19.851	8.229

1928. aasta kolmveerand oli seega 12,2% protestide arvus ja 6,7% nende väärtuses parem eelkäiva suhtes. Ent siis tuli majanduselu käiku ootamatu takistus põllumajandusliikude raskuste näol ja siin on järgnevate kuude protestid selgeks tunnistuseks sellest mõjust, mis need endaga kaasa töid. Protestide arv kasvas järsult 3.499 pealt septembris 5.210 peale detsembris ja väärtus 655 tuh. kroonilt 1.346 tuh. krooni peale detsembris. Viimase veerandi arvud 1928. a. võrrelduna eelmiste aastate omadega näitasid protestide hulka 18,9% suuremana eelmise aasta suhtes.

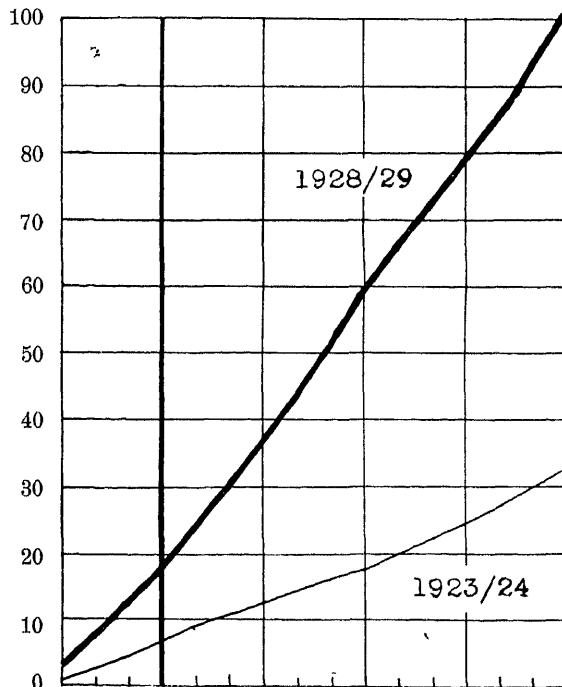
	Arv.	Tuh. kroon.
Okt. — dets. 1928. a.	14.281	3.078
„ „ 1927. a.	12.006	2.570
„ „ 1926. a.	11.975	3.288
„ „ 1925. a.	9.637	3.156

Järgneval, 1929. a. kerkib protestide arv iga kuuga kuni maini, kus protestitud 7.958 vekslit 1.893 tuh. krooniga kui kõrgema arvu peale tuli vaadata. Kuid siit peale, kui mitte erakordset ja suurt Holzmann'i vekslite protesti arvesse võtta, vähenesid protestid iga kuuga kuni septembrini. Üued raskused halvast talvest põllumeestel ja

metsatööstuses on aga aasta viimastel kuudel jälle hakanud mõju avaldama, nii et detsember kroonib end rekordarvilise protestiga — 8.079 vekslit 1.479.000 kr. väärtuses. Ja 1930. a. jaanuari esimese poole protestid ulatuvad juba üle 4.000, mis ähvardab uue rekordiga

Huvitava võrdluse võimaldab protestide liikumine 1928./29. a. raskuste ja 1923./24. a. kriisiaegadel. Sama teravalt kui 1923./1924. a. kriis viis protestid mõne 0,3 milj. kr. pealt kuus 1,5 milj. kr. peale, tõstsid 1928./29. a. raskused protestid 0,6 milj. kr. pealt 2,0 miljoni peale kuus: — kasvamise hoogsus oli esimesel juhul 1,2 miljonit ja teisel — 1,4 milj. krooni. Kuid 1928./29. a. kriis näib tunduvalt teravam olevat, kuna igakuine protestide kogusumma kasvas oma kõrgemale punktile üheteistkümneme kuuga, kuna 1923./24. a. see teostus üheksateistkümnendal kuul. Käesolev tõus on 1923./24. a. omast veel seega erinev, et protestvekslite arv on tunduvalt kasvanud ja 1929. a. detsembri protestid ulatuvad 8.079 peale 1928. a. septembri (murrangukuu) 3.499 vastu, vastandina 1924. a. detsembri 2604 vekslile, milleni kasvas 1923. a. septembri 1048 pealt. 1925. aastal algas lahenemine, kuna 1930. a. selleks veel mingisuguseid lootusi ei näi andvat.

Tuhat tükki

O. N. D. J. V. M. A. M. J. J. A. S. O. N. D.

Veksliprotestid kriisiaegadel.

Sept. 1923—dets. 1924 — 32.600 protesti.
Sept 1928—dets. 1929 — 101.500 protesti.

Võrdlus eelmiste kogu aastate protestidega annab järgmise arenemise.

	Arv.	Väärtus (tuh. kr.)
1929. a.	83.787	18.987
1928. a.	45.155	10.335
1927. a.	47.159	10.347
1926. a.	40.797	10.254
1925. a.	29.488	11.385
1924. a.	25.767	11.945
1923. a.	12.456	5.445

Nii on 1929. a. protestid 85,6% ja nende väärtus 83,7% suuremad kui eelmisel aastal. Sääraseid järske suurenemisi oli meie iseseisvuse ajal kolm, mis kõik kokku langevad kriisi- või depressiooniaegadega. Nii olid protestid:

1923.—24. a. kriis:	1923. a. —	12.456
	1924. a. —	25.767
1925.—26. a. depress.:	1925. a. —	29.488
	1926. a. —	40.797

1928.—29. a. raskused: { 1928. a. — 45.155
1929. a. — 83.787

1925.—26. a. depressioonis ei olnud siiski protestide väärtustes suurt tõusu, vaid tuli ilmsiks protestide „peenemine“ s. t. vähemasummaliste vekslite tasumatus. Keskmise veksliväärtus langes 1924. a. keskmise 464 krooni pealt 251 kr. peale 1926. a. ja 227 kr. peale 1929. a. Keskmise protesti summa oli:

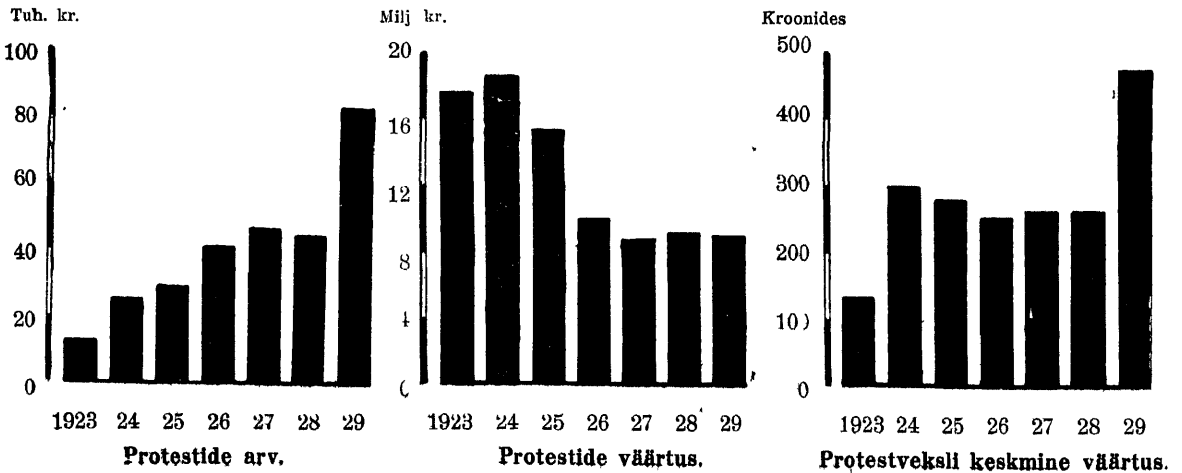
1923. a.	437 krooni
1924. a.	464 „
1925. a.	386 „
1926. a.	251 „
1927. a.	219 „
1928. a.	229 „
1929. a.	227 „

Protestide asukoha järele on 1929. a. suurenemine eranditult üldine.

	A r v			Väärtus (tuh. kr.)		
	1927	1928	1929	1927	1928	1929
Tallinn.	15.200	11.782	20.645	4.781	4.980	8.322
Tartu	9.180	9.775	19.267	1.487	1.571	3.791
Viljandi	2.968	3.182	7.817	696	801	2.027
Pärnu	3.461	3.662	3.853	1.019	865	703
Narva	1.732	2.307	3.406	342	445	673
Rakvere	2.065	1.985	3.931	431	3.5	659
Petseri	4.172	2.279	3.520	647	210	342
Võru	2.893	3.209	5.616	246	302	576
Valga	1.450	1.969	4.259	148	201	524
Paide	379	659	1.326	57	88	153
Mujal	3.659	4.286	10.148	493	547	1.217
	47.159	45.155	83.788	10.347	10.335	18.987

Tallinn püsib esikohal järgnenuna Tartu ja Viljandiga, mis kokku üle poole moodustavad.

Keskmine protesti väärtus oli Tallinnas 403 krooni, Tartus vaid 143 kr. ja Viljandis 260 krooni.

Ülevaade meie läinud aasta tööstusest.

Üldmärkusi.

Võrreldes meie tööstust põllumajandusega saame järgmised ümmargused andmed, mis mõlemad majandusalasid kõige selgemini iseloomustavad:

Põllumajandus toidab meil ligi $\frac{3}{4}$ rahvast; töötajate arv põllumajanduses (aktiivsed ja reutseeritud passiivsed liikmed kokku) on üle 280.000 inimese; põllusaaduste aastane netto koguväärtus (s. o. seemne ja väetise hind maha arvatud) on ligi 210.000.000 kr. Sellega siis 1 töötaja meie põllumajanduses loob väärtusi alla 750 kr. aastas. Keskmine talumajanduse tulutoovus kõigub meil viimaste aastate andmete järele 2—3% vahel, mistõttu ka on õigustatud üldine hädakisa talupidamise vähesest tulust.

Kui palju inimesi toidab otsekohe meie tööstus — on raske ütelda vastavate andmete puudusel. Selge on aga, et meie kesk- ja suurtööstuses töötajate keskmine arv on 36.000 inimese ümber; ainult ümbertöötavas suurtööstuses töötavate isikute arv on 26.000 ümber ning selle tööstusharu aastane netto toodangu väärtus (ilma materjalide koguhinnata) hinnatakse 55.000.000 kr. Nõnda siis 1 töötaja suurtööstuses loob meil aastas ligi 2.100 kr. eest väärtusi ehk ümmarguselt — 3 korda enam kui põllumajanduses.

Väliskaubanduse bilansis tööstussaaduste koguväärtus teeb välja ligi 50% koguväljaveost. Seejuures tuleb arvesse võtta, et meie statistika arvestab pooltööstuslikud saadused (meiereivõi) täielikult põllumajanduse arvele, mille vastu puht töösturi seisukohast vaadatuna võib vaielda.

Pöördudes meie tööstuse juure peab kõige esiteks tähendama, et allpool meie saame käsitada ainult suur- ja kesktööstuse andmeid, sest et meil puuduvad statistilised andmed väiketööstuse kohta, mis omalt poolt on meil küll väga mitmekesine ja toidab võrdlemisi palju elanikke.

Mis puutub suurtööstuses tegutsevate isikute arvesse, siis 1927. a. oli see keskmiselt 30.100, 1928. a. — 31.600 ja 1929. a. — 32.000; nõnda siis juurekasv 1929. a. $1\frac{1}{4}$ % võrreldes eelmise aastaga. Aastaaegade järele tööliste arv on kõige suurem suvel, väiksem — talvel; vahe kõikus 1929. aastal kuni 5.100 inimeseni.

Kokku suur- ja kesktööstuses töötavate isikute arv 1. a. alul oli 34.949 inimest, milline arv järkjärgult tõusis kuni 40.414 in. juulis. Pärast seda hakkas kahanema, langedes aasta lõpuks kuni 35.865. Nõnda et töötajate juurekasv oli 916 in., ja maksimaalne kõikumine ligi 5400. See

asjaolu on iseäranis valus, suurendades talvisel ajal töötajate hulka.

Kuigi töötajate arv on vähehaaval juure kasvamas ja seejärel otsustades meie tööstus nagu edeneks, siiski peab tunnustama, et meie tööstusel on äärmiselt suured raskused ees tema arenemisel. Nendest raskustest olgu siinjuures nimetatud: organiseerimatus, üldine kapitalipuudus, kõrge diskontoprotsent, siseturu liig väike mahutus, võrreldes meie tööstuse produktiivse võimega, äge võistlus, paralleelettevõtete asutamine, mis pahatihti asjatundmatuse või ebaterve võistluse tõttu jäävad pankrotti, jättes rahva kanda hulga võlgu.

Ka ei võiks jätta mainimata liialdatud sotsiaalseadusi ja töösturite rasket maksustamist.

Edasi peab märkima üldist asjaolu, et meie pärisime Vene ajast väga palju suurtööstuse iseloomuga tehaseid, mis omal ajal tekkisid Tallinnas, Narvas ja Pärnus — kohtades, kus olid kõik eeldused suurtööstuse hõlpsaks arenemiseks: odavad töölised küllaldasel arvul, odav kütteainete, toorainete ja valmiskaupade juurevedu ja odav energia (Narva).

Ehitatud omal ajal laia Venemaa turgude jaoks, paljud meie suurtehased Eesti oludes ei leidnud küllaldast turgu oma saadustele ja seisavad tühjad, lasudes oma võlakoores Eesti või Pikalaenu Panga õlgadel (Maieri, Sinovjevi, Vene-Balti, Dvigatel, Peetri tehase ja t.). Suurem osa tegutsevatest tehastest aga on sunnitud töötama väga piiratud ja madala koormatusega, mis paratamata tõstab saaduste omahinda ja teeb Eesti kauba vähe võistlusvõimeliseks, vaatamata meie odavale tööjõule.

Meie üksikute tööstusrühmade kohta võiks ütelda järgmist:

Metallitööstus on üks võimsamatest rühmadest, kus 1. nov. 1929. a. peale oli 41 suurtööstust 4085 töötajaga ja 67 kesktööstust 676 töötajaga. Ühes väiketööstusega tõuseb metallitööstuses töötajate arv üle 6000. Kuna omal ajal Eestis töötas üle 15.000 metallitöölise, võib lugeda, et praegusel ajal kõigest ligi 50% metallitöölisi tegutseb veel oma alal.

Teiste tööstusrühmade seas meie metallitööstus on vist kõige kurvemas seisukorras, sest et seisavad töötajate kõige võimsamad metallitehased, nagu Vene-Balti tehase, Peetri tehase, Dvigatel, Sinovjevi tehase Narvas, mõned naelavabrikud jne., milledeks normaalsetes oludes leidis tööd ligi 16.000 inimest. Seni tegutsevad metalliteha-

sed töötavad aga väga väikese koormatusega, mis loomulikult tõstab produktiooni hinda.

Kõik need tehased seni elasid lootusega suurte Vene tellimiste peale. Alles 1. aastal sõlmitud kaubandusleping Nõukogude Liiduga võimaldab loota osalt nende lootuste teostumist.

Hiljutine laevaehituste pakkumine näitab aga, et Nõukogude valitsus oleks küll nõus andma tellimisi, aga seejuures tuleb meil võistelda välismaa tehastega ja anda pikaajalist krediiti. Vagunite peale ülepea ei taheta tellimisi anda, lootes neid täita kodumaal. Igatahes nüüd on ülim aeg otsustada, kas likvideerida need tehased või võtta Vene tellimisi tingimustel, mis kuigi rõõmustavaid väljavaateid ei paku, eriti krediitide suhtes.

Puudutades meie laevatehaste võimeid peab tähendama, et neis võiks ehitada igasuguseid jõe- ja merilaevu ning viimaste masinaid ja katlaid. Selles suhtes meie laevatehased on hästi plaanisetud ja sisse seatud. Seni aga leiab meil tööd ainult üks suurem laevaremonditehas, kus tegutseb kõigest ligi 500 töölisi.

Meie metallitehaste auks peab aga tähendama, et üldiselt nad on suutnud Eesti iseseisvuse ajal väga edukalt võistelda välismaalt sisseveetavate metallsaadustega ja seega palju on kaasa aidanud meie väliskaubandusbilansi terendamiseks.

Siinkohal olgu rõhutatud, et Eestis ehitatud teedeparandamise masinad, katlad, mootorid, põllutööriistad, rehepeksugarnituurid, jõebaggerid, tööstusmasinad, raud- ja malmkaup jne. oma headuse ja hinna poolest osutuvad igapidi vastuvõetavateks. Seda enam tuleb tervitada meie metallitööstuse edu, kui arvestada seega, et ta töötab äärmiselt rasketes oludes, millest peale ülalpool mainitu olgu nimetada liig kõrge toll tooraine pealt ja väga madal toll valmis metallsaaduste, eriti sisseveetavate põllutööriistade, pealt. Edasi, kurvaks nähteks on äge, arusaamatu võistlus meie tehaste vahel, organiseerimatus, paralleelne töötamine, universaalsus, kusjuures paljud tehased valmistavad mitmesuguseid artikleid ega spetsialiseeru ühe kindla artikli valmistamisele, nagu seda nõuab viimase aja tööstuse ratsionaliseerimise põhimõte.

Kuna kodumaa metallitehaste saadused suudavad rahuldada tarvitajaskonna nõudeid, siis peaks hoogsamalt tarvitama kodumaa kaupa, eriti põllutööriistu; on ju täitsa lubamatu meie tööstuse seisukohalt, et näiteks 1928. a. üksi juba atru sisse veeti kogusummas 132.625 krooni eest, kuna samal ajal meie metallitöölised seisisid tööta.

Tekstiiltööstus on meil praegusel ajal kõige võimsam tööstus, nii oma töötajate arvu kui ka toodangu üldväärtuse poolest, ning näitas püsivat tõusu ka läinud aastal, mil töötajate arv tõusis keskmiselt ligi 10%.

1. novembri peale oli meil 25 suur- ja 46 kesktööstuse tekstiilettevõtet, milles leidis tööd ja teenistust üle 10.400 töötaja. Huvitav on märkida, et vaatamata sellele, et osa endistest suurematest tekstiilvabrikutest töötab äärmiselt madala koormatusega, leidis võimalikuks avada Eesti ajal rida uusi tööstusi („Tekla“, „Textil“), kuid seejuures laiutamisele mindi liig kaugemale, sest et mõned uued tehased ei leidnud küllaldast tööd ja vaatamata kõrgendatud tollidele on sunnitud seisma jääma.

Tekstiilkaubad meie väljaveos mängivad juba kaunis suurt osa: 1928. a. on välja veetud ligi 18½ miljoni krooni eest, kuna manufaktuuri sisse toodi 15.718.000 krooni eest. Viimast summat peavad meie tekstiilvabrikud aitama märksa vähendada. Arvestades reaalseste võimalustega meie tekstiilkaupadel peaks olema veel palju suurem väljavedu. Loodetavasti uue müügi-organisatsiooni loomisega suureneb ka meie manufaktuureksport.

Seega teatan austatud kaubatarvitajatele, et olen oma äri viinud üle

Raekojaplatsile 17

(J. Jegorovi riidekaupluse kõrvale),

ostjatele parematesse ja kättesaadavamatesse ruumidesse.

Loodan, et austatud kaubatarvitajad näitavad üles mulle seni-t lugupidamist ka uutest ruumides.

Jään kõige austusega

A. Alex. Kakit.

Seega teatame austatud ostjasringkonnale, et oleme oma paberi- ja kontoritarvete-osakonna

viinud üle teisele korrale.

Loodame, et austatud kaubatarvitajad külastavad meid ka uues ruumis.

Kõige austusega

o.-ü. V. Tegeler,

Raekojaapl. 17.

1929. aastal meie tekstiilvabrikud asutasid Riiga ja Meemeli uued haruvabrikud, viies sinna üle osa siin seisvatest masinatest.

Puutööstus. Selles rühmas oli 1. nov. 1929. a. 50 suur- ja 63 kesktööstuse ettevõtet, töötajate arvuga üle 3700 inimese. Aasta lõpu poole on selle tööstusrühma töötajate arv vähenenud üle 20%, mis on tingitud üldiselt halvast

konjunktuurist puuturul. Väljaveos puusaadused mängivad väga tähtsat osa: 1928. aastal väljavedu selle rühma all oli ligi 28 miljonit krooni. Lähemas tulevikus võiks karta selle rühma tegevuse nõrgenemist hiljutise puuhindade languse tõttu Euroopa turul. Seepärast tuleks vist suuremat rõhku panna lõpusaaduste (vineer, tooli-põhjad, kastid) valmistamisele. (Järgneb).

Eesti kartul New-Yorgi turul.

(Eesti peakonsuli kiri.)

Esimesed Eesti kartu'i proovisaadetised on jõudnud New-Yorgi turule. Siia jõudnud Eesti kartuleid vaadeldes peab tähendama, et peale suure hulga mädanemalainute, plekiliste jne. Eesti kartuli proovisaadetistes peapuudusteks on esiteks — liig suur protsent väikesi kartuleid ja teiseks — liig suur protsent kartuleid mehaaniliste vigastustega.

Väikeste kartulite protsent olevat kaugelt üle ametlikult lubatud 4 protsendi. Muidu oleks Eesti kartul selle suuruse mõttes siinsel turul vastuvõetav.

Mehaaniliste vigastuste protsent olevat kartulisaadetisel hästi üle 10 protsendi, kuna vastavate määruste alusel see üle 4 protsendi ei tohiks tõusta. Mehaaniliste vigastuste kõrge protsendi tekkimise põhjuseks arvavad siinsed asjatundjad, et need osalt kartuli ülevõtmisel, peaaegselt aga vist kartuliga lohakalt ümberkäimisest on tekkinud; paistab, nagu oleks kartul sorteerimisel või kottidesse panemisel mingi terava labida või kühvliga katki ja vigaseks lõigatud või surrutud.

Lahkuminevad, ja õige tunduvalt, on ka siin teatavaks saanud Eesti kartuli hinnad, mis õige laialdaselt kõiguvad. Et Eesti väljaveokartulit ainult kahes kvaliteedis on olemas ja et laevale toimetamise kulud Tallinnas hindu nii suurelt ei või muuta, siis paistab, et siin midagi korrast ära on ning sarnasele nähtele peaks leitama tarvilist parandust. Paistab, et Eesti ärimeeste seas õige suurel määral ikkagi puudub arusaamine oma enda huvidest. Näiteks kartulite asjas soovitas peakonsulaat üht äri, Tallinnas, sinsele „Huggard Produce Co'le“; viimane tegi vastava järelepärimise, ning vastuses antud hinnad (50 klg. New-York \$ 2.25) olid säärased, et võimalikud suuremad Eesti kartuli tellimised selle äri poolt kohe ära jäid ja Eesti kartuli kasvataja oma kartulikuhja juures ostjat edasi ootab ning ka kõnesoleva Tallinna äri loodetud suurest kasust täitsa ilma jäi. Imelikul kombel ei taha ega taha

Eesti ärimees, vähemalt läbikäimises Ameerika ärimehega, kuidagi hakata uskuma seda, et Ameerika dollar siin, Ameerikas, ei ole nii odav, nagu seda Eestis arvatakse; ikka veel ei suudeta, ka korduvate kogemuste alusel, veenduda selles, et juhusliku ühekordse kõrge kasu protsendi ja väikese kasu kogusumma asemel oleks ikkagi kasulikum madalam kasuprotsent, suurem ärioperatsioon, suurem kogu kasu ja soliid äri kontakt. Elatakse ärielus ikkagi liiga lühinägeliselt, ainult tänaseks.

Kartulikasvatavate päeva kirjeldusest („Päevaleht“ nr. 325, 30. XI 1929 ja „Vaba Maa“ nr. 279, 30. XI 1929) loeme, et Ameerika suhtes Eesti kartuli asjad kõigiti eeskujulikus korras clevat — puuduvad kartulihaigused ja on maksev väljaveoks eeskujuline kontroll. Eesti olevat ainuke Euroopa riik, kust kartuli sissevedu ühisriikidesse on lubatud; Eesti kartul olevat võrdlemisi parem Ameerika omast jne., kuid Ameerika turunõuded olevat liig raskesti täidetavad. Ameerika turu mõttes head kartulid, mille hind on 40—50 Eesti senti tükk, pidavat olema täiesti puhtad, üksikult paberisse pakitud jne. Ei tea, kui täpselt ajalehed referendi ütlusi edasi on annud. Tõsi on see, et Eesti kartul võib olla hea, kuid ikkagi mitte võrdlemisi parem Ameerika omast. Kartuli paberisse pakkimisest võib ju kõnelda, kuid ikkagi ainult kui kurioosumist, mitte kui turu üldnõudmisest.

Eesti kartul tunnistati käesoleva aasta augustikuus terveks kartuli vähjatõvest ja seda ainult Eesti sinse esinduse aastaid kestnud püüete järele, kuid see ei tähenda veel sugugi, et sisseveotee siia nüüd igale Eesti kartulile vaba oleks. Hr. W. Karro kinnitab kategooriliselt, et temale saadetud väikeses proovisaadetises on mädanema läinud ja haigeid kartuleid umbes 20 protsenti. Kartuli kontroll Eestis olevat eeskujulik, kuid kahe seni siia jõudnud proovisaadetise kartulite suurus ei vasta selles asjas maksvate korralduste nõuetele. Kinnitatakse, et ka kartuli

väljaveo määruste teistest nõuetest ei olevat kinni peetud. „Caruso Fruit Distributors Inc.“ omanik, kes siiajõudnud Eesti kartuleid näinud ja missugusele firmale kartuli proovisaadetis (1000 kotti) Tallinnast siia praegu teel on, ütles meile neil päevil, et kui Eesti kartuli väljaveokontroll kõikidest määruste nõudmistest täpselt kinni peaks, mida seniste saadetiste järele otsustades, eriti kartuli suuruse kohta, ei olevat tehtud, siis Eesti kartul kvaliteedilt osutuks siinsele turule vastuvõetavaks kaubaks. Viimase suuräri arvamisega paluksime Eesti kartuli väljaveoga ühenduses olevaid asutusi ja ärisid tõsiselt arvestada.

Siinset kartuliturgu uurides, selle nõuetega arvestades ja siinsete ärimeeste arvamistega tutvudes peab ütleva, et kogu Eesti 1929. aasta väljaveoks vaba olev ja välisuru nõuetele vastuvõetav kartulisaak võiks käesoleval talvel kõik New-Yorgi turule mahtuda, kuid — kui Eesti äri-

mehed ainult korralikult ja samal ajal neile ikkagi õige tulukat äri suudaksid ja tahaksid ajada. Kui aga juba esimestest Eesti kartuli proovisaadetisist hakkab paistma, et Eesti kartul seda ei näi olevat, mis ta on lubanud olla, siis võib olla kindel, et Eesti kartulile nii suure vaevaga siia avatud sissepääsutee uuesti ja kindlalt suletakse.

Arvan, et iga vastava Eesti amet- ja ühiskondliku asutuse tõsiseks kohuseks peaks olema valvata selle järele, et Eesti kartuli nimelt käesoleval aastal siinsele turule pääsmise küsimuses (tulevasteks aastateks selle aine kohta siinse turu suhtes kalkulatsioon ei või teha) Eesti põllumehe ja kogu Eesti majanduse huvides kõik tehlaks, et Eesti kartul siia tuleks ja et ärimehed vastavatest nõuetest, kohustustest ja kokkulepetest kõige piinlikumalt kinni peaksid.

V. Mutt, peakonsul.

Või maailmaturu seisukord aasta pöördel.

Pilku tagasi heites 1929. a. või maailmaturu seisukorrale peab tähendama, et see tootjaile maile õige soodus on olnud. Eriti soodsaks aga tuleb 1929. a. pidada Põhja-Euroopa maadele, kuna võihinnad just kalendriaasta teisel poolel, millise aja peale väljavedu nendest maadest peaaegaliselt langebki, olid kõrged. Ainult detsembrikuus langesid võihinnad ootamatult. Ka keskmiselt on 1929. a. võihinnad maailmaturul olnud tunduvalt kõrgemad kui kahel eelmisel aastal. 1929. a. esimese 11 kuu jooksul Inglismaale sisseveetud või keskmine hind oli ametlikkude andmete järele 171 šillingit per tsentner, võrreldes 169 sh. 1928. a. ja 165 sh. 1927. a. Vaatamata kõrgematele hindadele on Inglismaa ja Saksamaa 1929. a. rohkem võid sisse vedanud.

1929. a. sündmustest, millised tuleviku või-kaubanduse peale oma mõju avaldamata ei jäta, tuleb ära tähendada Saksamaa võitollide tõstmist, millised aga küll ei hakka maksma enne veebruari keskpaika. On aga siiski veel olemas võimalus, et uute tollide maksmapanek langeb veelgi hilisema aja peale, kuna Saksa-Soome kokkulepe, mis 1929. a. novembris saavutati, veelkord võidakse võtta revideerimisele. Kahtlemata see asjaolu edaspidi mõjutab või-kaubandust. Uute Saksamaa võitollide mõju on raake ennustada, kuid peab arvama, et Saksamaa turu tähtsus võid väljavedajatele maadele lähemate aastate jooksul väheneb. Ei ole muidugi põhjust arvata, et uute või sisseveetollide sisseseadmise läbi või väljaveo võimalus kaob. Saksamaa ei suuda en-

nast pika rea aastate jooksul oma maa piima-saadustega rahuldada, arvestades tema praeguse piimaasjanduse seisukorraga ja tõusva tarvitusega.

Inglismaale veeti 1929. a. 11 kuu jooksul võid, võrreldes kahe eelmise aasta sama perioodiga, järgmiselt sisse:

M a a d	1929. a.	1928. a.	1927. a.
	t s e n t n e r i t e s		
Venemaalt	283.498	333.081	349.294
Soomest	219.208	184.535	193.380
Rootsist	228.583	165.505	156.936
Daanist	2.014.320	1.863.977	1.854.379
Hollandist	125.932	125.012	165.466
Prantsusmaalt	44.595	69.223	55.943
Ameer. Ühisr.	70	2.151	505
Argentiinast	252.897	313.715	368.154
Iiri vabariig.	549.366	548.556	566.604
Austraaliast	668.243	772.312	429.690
Uus-Merimaalt	1.188.838	1.139.132	1.123.452
Kanadast	8	1.645	423
Muudest maadest	292.306	160.510	117.175

K o k k u 5.867.859 5.679.354 5.381.401

Nendest andmetest näeme, et Soome, Rootsi, Daani, Uus Merimaa ja muud maad oma või väljavedu Inglismaale on suurendanud, kuna N.-Venemaalt, Argentiinast ja Austraaliast sissevedu on vähenenud. Eestist on 1929. a. võid Inglismaale tunduvalt rohkem välja veetud kui kunagi varem: 11 kuu jooksul 1929. a. läks Inglis-

maale 47% kogu väljaveost, võrreldes 36% eelmise aasta sama perioodi jooksul.

Saksamaale veeti 1929. a. 11 kuu jooksul võid sisse 1.244.540 doppeeltsentnerit, võrreldes 1.169.729 d.-tsentneriga 1928. a. sama aja jooksul, seega on sissevedu 6,5% võrra tõusnud. Sissevedajatest maadest sammuvad kaugelt esirinnas Daani, Hollandi, siis järgnevad Läti, Poola, Rootsi.

Vaadates tulevikku peab arvama, et 1930. a. maailma piimasaaduste kaubandusele mitte nii soodus ei ole kui 1929. a. Saksamaa võitolid, kasvav toodang Euroopa tootjates maades, samuti Uus-Merimaal, soodus nooja algus Austraalias ja Argentiinas lasevad arvata, et võiturul suur pakkumine püsib. Samal ajal teevad tootjad maad järjekindlaid katseid piima ja piimasaaduste kulusid võimalikult vähendada ratsionaliseerimise ja ka rohkema produtseerimise kaudu. Teiselt poolt aga tarvitamine suureneb, kui hinnad madalamale tasapinnale langevad.

Detsembrikuus elas võikaubandus üle suure ootamatuse võihindade langemise näol. Vaatamata sellele, et statistiline seisukord novembri lõpul täiesti terve paistis olevat ja et jõulu ülesostud veel ees seisid, ei tõusnud võihinnad, vaid näitasid 16—20 šillingilist langemist tsentnerilt. Peapõhjust hinnalangemises tuleb otsida võrdlemisi suures pakkumises mandrimailt (soodsa ilmastiku tõttu oli toodang suur), teiselt poolt kiiresti suurenevast juureveost asumaadest ja Argentiinast. Pealegi oli asumaade toodang erakordselt soodsalt peale hakanud, mis laskis oodata tunduvalt suurenevat juureveõu. Ostjad muu-

tusid sel puhul tagasihoidlikuks ja turul tekkis seisukord, kus pakkujaid oli rohkem kui nõudjaid. Säärased suured hinnalangused on viimaste aastate jooksul detsembris olnud 1925. a., 1927. ja 1929. a. 1925. a. langes võihind Inglismaal ja Saksamaal 40—45 sh., 1927. a. 14—18 sh., 1929. a. 18—20 sh. võrra tsentnerilt. Ümberpöörduvalt on võihinnad 1926. a. detsembris 12—15 sh. ja 1928. a. 14—16 per tsentner tõusnud. Praegused võihinnad on 20—26 sh. läinud alla läinud aasta omadest.

Lähema tuleviku suhtes peab arvama, et võihinnad püsivad võrdlemisi madalal tasapinnal, kuna Inglise turul pakkumine asumaadest ja Argentiinast on suur, peale selle oli aasta pöördel Londoni külmutusmajadesse kogunenud 150.175.000 tsentnerit võid, milline kvantum talvekuude jaoks on võrdlemisi suur; teiselt poolt on nõudmine Saksa turul jaanuarikuus harilikult väike, kuna Saksa tarvitajal jõuluajal erakordseid väljaminekuid on olnud. Saksa importijad on muutunud ka väga tagasihoidlikuks, sest et neil detsembrikuu hinnalanguse ajal suuri kahjusid tuli kanda. Peale selle on Saksamaal juba mõnd aega püsinud erakordselt soojad ilmad, mis endaga piimatoodangu suurenamise on kaasa toonud. Kuna Saksamaal veel 1928. a. saagist suured rukkitagavarad järele on jäänud, siis on kavatsusel 1 milj. tonni rukist inimestele tarvitamiseks kõlbmatuks muuta (denatureerida) ja seda tarvitada loomatoiduks. Ka see asjaolu mõjub piimatoodangule suurendavalt.

Berliinis, 4. jaanuaril 1930. a.

V. R a u d, põllumajandusatašee.

Kuidas hoiduda vaateakende higistumisest.

Talvekuudel on harilikuks soovimata nähteks, et äri vaateaknad, mida üldiselt loetakse äri silmadeks, higistuvad või jäätuvad ning seega aknale väljapandud kaubad vaataja eest sootuks varjavad. Seda higistumist ja jäätumist ei osata meil igalpool kõrvaldada ja sageli on äride vaateaknad kaetud paksu jäätiskorruga, nii et möödamineja ei või aimatagi, mis aknale välja on pandud.

Et hoiduda higistumisest, võib kasutada hea eduga allpoolkirjeldatud abinõusid, mis kõigile on kergesti kättesaadavad:

Akna higistumise ja jäätumise võib täieliselt ära hoida, kui akna ehitus on otstarbekohaselt läbi viidud. Seks otstarbekaks tuleb nii akna peale kui ka alla, kogu akna laiuses, ehitada n. n. õhuklapid, mis külma ilmaga avatakse. Külma õhk tungib läbi akna all asuva avause kahe akna va-

hele, tõuseb üles riivates üle ruudu ja tungib akna peal asuvast avausest uuesti välja. Sel teel muutub akende vahel oleva õhu temperatuur ühtlaseks ja ruudud jäävad isegi kõige kangema külma juures läbipaistvaks ja klaariks. Õhuklapi asemel võib puurida ka rea auke akna alla ja üles, misjuures tuleb silmas pidada, et alumised augud kaetaks mingisuguse tolmu kaitsega, mis tühjalt sisse tungib ja kaubad aknal võib ära rikkuda.

Heade tagajärgedega võib kasutada ka kloorkaltsiumi (CaCl₂), mis on väga hügrooskoobiline ja seepärast kuivatusvahendina hästi kohane. Seda asetatakse väikestes osades portsclaannõudesse ja paigutatakse vaateakna välisklaasi lähedusse. Sagedane soola vahetamine on soovitatav, kuna ta endasse imeb palju niiskust.

Edasi tarvitatakse akna alumise otsa juure

asetatud gaasitulukesi, mis samuti hoiavad ära vaateakna higistumise, tulukestest tekitatud sooja õhuga. Seda abinõu ei soovitata aga kasutada siis, kui vaateakna ruut on eriti suur; siis ei suuda need tulukesed kogu klaasi puhta hoida, ning ülemine osa klaasist higistuks endiselt.

Häid tulemusi on annud ka segu ühest liitrist alkoholist ja 10 gr. glütseriinist, kuna see segu ei külmetu ega aura ära. On aknad ainult higistunud, siis pühitagu neid iga kahe-kolme päeva järele seespoolt küljest seemisnähaga üle, mida enne pühkimist kastetagu lahuses, mis on

saadud 250 gr. keedusoolast, 1 liitrist veest ja 1 liitrist piiritusest.

Parim ja lihtsaim vahend on siiski järgmine: 55 gr. glütseriini sulatatakse 1 liitris 63-protsentilises piirituses; selle lahundiga niisutatakse akna puhastamise nahka ja hõõrutakse sellega vaateakna klaasi sisemist külge.

Need on mõned enamtarvitatavad abinõud vaateakende higistumise ärahoidmiseks, mis on osutunud küllaldaselt tagajärjerikkaks äride praktikas. Kn.

Kaubandus-tööstuskoja Teataja kirjavahetus.

Kuna toimetusele tuleb sageli järelepärimisi väga mitmesuguste küsimuste kohta, millele kaupmehed või töösturid sooviksid saada kirjalikke vastuseid, siis hakasime uuest aastast peale neid vastuseid, millel ei puudu üldine tähtsus, avaldama meie ajakirja kirjavahetuse osas. Vastused küsimustele antakse alati vastavate eriteadlaste poolt ja võimalikult täieliselt.

Äriettevõtete üleandmise korras.

Küsimus: Minul on kavatsus oma II järgu äri teisele üle anda (müüa). Kuidas tuleb selle juures talitada, et see üleandmine oleks seaduspärane, ja milliseid nõudmisi seab seadus üles äri kreditoride ja maksuvõlgade suhtes?

Kaupmees.

Vastus: Määrused kaubandusliikude ja tööstusliikude ettevõtete üleandmise kohta lepingute järele seavad üles järgmised nõudmised:

1. Äriettevõtete üleandmise lepingud peavad olema notari juures sõlmitud või notari poolt tõendatud.

2. Lepingu sõlmimise või lepingu tõendamise juures peab ettevõtte üleandja, müüja, esitama notarile nimekirja võlgade ja kohustuste kohta, mis äri peal lasuvad, ära näidates kõik kreditorid ja nende elukohad kui ka summad, mis äri neile on kohustatud maksma. Samuti tulevad üles anda kõik vekslkohustused ja ärimaksuvõlad.

See nimekiri kirjutatakse nii äri võõrandaja (müüja) kui ka ülevõtja (ostja) poolt, alla ja jääb lepingut tõendava notari juure. Nimekirjast saavad mõlemad pooled endale ära kirja.

3. Äri võlgadeks loetakse peale muude äri peal lasuvate kohustuste ja vekslite veel üüri-, palga-, tööliste kinnituse ja haigekassa võlad. Kahtluse korral võib iga võla, mis müüja nimel on tehtud, äri peal lasuvaks võlaks tunnistada,

kui asjast huvitatud isikud ei suuda tõendada, et neil võlgadel äri midagi ühist ei ole.

4. Notar on kohustatud kolme päeva jooksul kreditoridele teatama äri üleandmisest; sellest teatab ta ka Kaubandus-tööstuskojale ja kuulutab lepinguosaliste poolte arvel „Riigi Teatajas“.

5. Igal kreditoril on õigus nõuda notarilt, kelle juures leping sõlmiti või tõendati, tõendust selle kohta, kas ta on kreditoride nimekirja üles võetud ja kui suure summaga.

6. Kõigi nende kohustuste eest, mis võlgade nimekirjas on näidatud, vastutavad kreditoride ees äri müüja ja ostja solidaarselt. Vekslivõlgade eest vastutab uus äriomanik kui žirant, omades ühtlasi žirandi õigused nende vekslite suhtes.

7. Ärimaksuvõlad jäävad lasuma ärile ja uus omanik on igal juhtumil nende eest vastutav.

Need määrused ei ole maksivad aktsiaseltside ja osäühisuste kohta. Samuti ei maksa need määrused III järgu äriettevõtete ja VIII järgu tööstusliikude ettevõtete kohta, maha arvatud nõudmine ärimaksu võlgade suhtes.

Tuleb silmas pidada, et seadus rängasti karistab neid, kes oma äriettevõtte võõrandavad, aga meelega ei anna üles kõiki kreditorite või ei näita tõelisi võlasummasid. Vene nuhtlusseaduse § 1700² näeb säärestel juhtumitel ette türmikaaristuse 8 kuust kuni 1 aasta ja 4 kuud.

Sealjuures on konkursivalitsusel õigus ühe aasta jooksul, konkursi avamisest arvates, nõuda lepingu tühistamist, mis võlgnikkude poolt kreditoride kahjuks on tehtud.

R. Berendsen.

Ärikirjade tempelmaksustamisest, kui need sisaldavad kokkuleppeid.

Küsimus: Kas ärikirjad, kui nad sisaldavad kokkuleppeid (tellimisi ja tellimiste vastuvõtmist), kuuluvad tempelmaksustamisele kui lepingud üldisel alusel?

Veskiomanik.

Vastus: Tempelmaksuseaduse § 3 alusel oleneb tempelmaksu kohustus dokumentide sisust, vaatamata, kuidas need on nimetatud.

Ostu-müügilepingu sõlmimiseks vallasvara üle ei ole üldse ette nähtud mingisugust vormaalset akti ja seepärast on ükskõik, mil kujul need lepingud sõlmitakse, kas ühise aktina või ärikirjade vahetamise teel. Sisaldavad ärikirjad kokkuleppeid kahe poole vahel, siis tuleb neid ärikirju vaadata kui teatavat lepingut, mis tempelmaksustamisele kuulub üldisel alusel kui leping.

Tuleb tähele panna, et juriidilise toiminguga tempelmaksu kohustus oleneb tema sisust, mitte aga üksikuist tarvitusele võetud sõnust (Riigikohtu adm. 1923. a. nr. 76).

Kui näiteks ärimees A. B. oma kirjaga küsib äriühelt C. D., kas viimane on nõus talle müüma teatava aja jooksul riiet selle ja selle hinnaga, ja kui ärimees C. D. vastab, et ta tellimise ettepannud kujul vastu võtab, siis on need

asja kohta käivad paberid (kirjavahetus) üks leping, mis kuulub lepingu summa kohaselt tempelmaksustamisele, 1% kokkulepet sisaldava toiminguhinnast (Tempelmaksu tariif 28 ja 43).

Tempelmaksuseadus, nagu iga teinegi maksuseadus, on raskepärane ja võhikutel raske käsitada. Siiski soovitan kõigile, kes asjast on huvitatud, muretseda endale V. Roslavlevi kokkuseatud „Tempelmaksu seadus“ (eraväljaanne), milles mõnegi küsimuse kohta leidub väga häid näpunäiteid.

R. B.

Jõevee ülessulgemise asjus.

Küsimus:

„Minul on talu maa peal vesiveski, mis 1903. a. on asutatud. Veski ehitamise ajal lubas naabritalu omanik, kelle päralt on teine pool jõge, vett üles sulgeda. Selle kohta kirjalikku lepingut ei tehtud. Surmajuhtumise läbi läks naabritalu uuele omanikule. Kas naabritalu uuel omanikul on õigus vee ülalhoidmist takistada, kui vee ülalhoidmine ei sünnita temale mingisugust kahju?“

Veskiomanik.

Vastus:

Suusõnaliselt antud lubadus oli siduv ainult naabritalu endisele omanikule. Teie naabritalu uuel omanikul on õigus vee ülespaisutamist keelata, kuna naabritalu endise omanikuga sõlmitud kokkulepe ei ole kantud kinnistusraamatusse. Ka kirjalikult sõlmitud leping ei oleks naabritalu uuele omanikule siduv olnud, kui see leping kinnistusraamatusse oleks jäetud sisse kandmata.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Kaubandus-tööstuskoja nõukogu koosolekult.

22. jaanuaril s. a. pidas Kaubandus-tööstuskoja uus nõukogu oma esimest töökoosolekut. Päevakorras oli ärimaksu komiteede liikmete määramine ja Koja alaliste komisjonide moodustamine Koja juhatuskirja § 18 alusel. Moodustati eelarve, majanduspoliitiline, sotsiaalpoliitiline, juriidiline, väliskaubanduse, arhiivi, raamatukogu ja ajakirja ning teede komisjonid. Alaliste komisjonide ülesandeks on arutada suurema ja laiema ulatusega majanduslikku ellu puutuvaid küsimusi ja nende komisjonide sei-

sukohad oleksid materjaliks Koja juhatusle ja nõukogule üksikute küsimuste otsustamisel. Peale alaliste komisjonide kutsutakse tarviduse korral üksikute küsimuste lahendamiseks ellu erikomisjonid alade järele, moodustades neid komisjone sektiioonide täiskogude hulgast, kelle huvi-allasse kuulub üleskerkinud küsimus. Samasugune kord on tarvitusel olnud Koja tegevuse algusest peale.

Majandusliku delegatsiooni sõit Moskvasse.

Teatavasti on vab. val. kavatsus saata Moskvasse majanduslik delegatsioon, mis pärast majan-

õusminister pööras Koja poole järelepärimisega, kas Koda ei sooviks delegatsioonist oma esindajate kaudu osa võtta. Koja nõukogu asus seisukohale, et informatsiooni mõttes ja tutvumiseks olukorraga Nõukogude Liidus on kasulik delegatsioonist oma esindaja kaudu osa võtta.

Möödunud aasta majandusliku tegevuse ülevaade.

Nõukogu esimees hra Puhk esitas kava, mille järele tuleks kokku seada ülevaade meie majanduslikust tegevusest möödunud aastal. Kava on kokku seatud nõuete kohaselt, mis on rahvusvahelise kaubanduskoja poolt aluseks võetud majandusliku tegevuse ülevaadete kokkuseadmisel. Nõukogu pooldas ülevaade kokkuseadmist ja andis selle läbiviimise Koja juhatuse korraldada.

Turismi elustamise küsimus.

Viimase paari aasta jooksul on Eestis käinud rohkel arvul huvireisijaid, kes toovad Eestisse hulga välisraha. Nii on umbkaudsete kokkuvõtete järele möödunud suvel välismaa turistid Eestisse jätnud vähemalt 350.000.000 senti. Kuid turismi õhutamiseks on meil õieti vähe ära tehtud. Meie sadamamaksud on sellised, et suurtel, üle 10.000 tonnistel turistide aurikutel on võimatu neid maksa, mispärast need peatuvad reidil. See aga tekitab turistidele maalepääsmiseks raskusi. Edasi — meie kauplused ja ärid suletakse vara ja välismaalased ei saa parima tahtmise juures Eestist midagi osta. Reisijad, kes satuvad Tallinna pühade ajal, võivad nälga jääda, kuna restoraanid on suletud. Koja nõukogu asus seisukohale, et siin tuleb luua parandusi, kui tahetakse, et turistide laevad Tallinnast ei peaks mööda sõitma. Vastavate samumude astumine jäetakse juhatuse hooleks.

End. nõukogu esimehe K. Päts'u austamine.

Peale Kaubandus-tööstuskoja nõukogu istungit olid nõukogu liikmed kutsutud praeguse nõukogu esimehe hra J. Puhki juure pidulikule lõunasöögile, mis oli korraldatud endise nõukogu esimehe auks. Lõunasöögist võttis osa ka poliitikategelasi. Peeti kõnesid, milles toonitati K. Päts'u edukat tegevust Koja nõukogu esimehena möödunud 4 aasta jooksul, mil ta suure osavusega oskas tasandada kõik lahkkelid, mõjutades suures määral küsimuste üksmeelset otsustamist.

Kaubandus-tööstuskoja II sektiooni täiskogu koosolek

peeti 22. jaan. s. a., kus arutusele tulid mitmed tähtsad küsimused äritegevuse alalt. Toome üksikud küsimused ära meie ajakirjas teisel kohal pikemalt.

Kaubandus-tööstuskoja alaliste komisjonide koosseisud.

Koja nõukogu koosolekul 22. jaan. s. a. kinnitati Koja alaliste komisjonide koosseisud, nagu need Koja sektsioonide üldkoosolekute poolt ette on pandud:

Eelarve komisjon:

- I sekts. K. Baars
- II „ J. Raudsepp, asem. H. F. Schmidt
- III „ J. Semm, asem. M. Leesment
- IV „ J. Girard
- V „ J. Ratnik
- VI „ J. Varrik.

Majandus-poliitiline komisjon:

- I sekts. G. Vestel
- II „ J. Raudsepp, H. Gutkin, asem. B. Mirvitz
- III „ J. Kurg, asem. E. Lepiksaar
- IV „ M. Luther, asem. J. Sihver
- V „ J. Loorens
- VI „ H. Neuhaus, J. Martinson.

Sotsiaal-poliitiline komisjon:

- I sekts. F. Eres
- II „ J. Janson, asem. H. F. Schmidt
- III „ P. Lõhmus, asem. J. Kaik
- IV „ K. Mauritz, asem. A. Tõnisson
- V „ J. Zimmermann
- VI „ E. Masik, K. Uusmann.

Juriidiline komisjon:

- I sekts. V. Hasselblatt
- II „ G. Kress, asem. H. Gutkin
- III „ J. Karu, asem. J. Peet
- IV „ B. Meyer
- V „ K. Maim
- VI „ G. Sosaar.

Väliskaubandus komisjon:

- I sekts. H. Schulmann
- II „ R. Tofer, asem. A. Miller
- III „ J. Semm, asem. A. Erit
- IV „ G. Lukk
- V „ J. Loorens
- VI „ E. Masik, O. Treilmann.

Arhiivi, raamatukogu ja ajakirja komisjon:

- I sekts. N. Köstner, asem. J. Reinthal
- II „ J. Lepik, asem. G. Kress
- III „ M. Leesment, asem. E. Lepiksaar
- IV „ J. Trumm
- V „ J. Zimmermann
- VI „ G. Sosaar

Teedekomisjon:

- I sekt. A. Pakosta
- II „ P. Mägi, asem. P. Ebber
- III „ A. Erit, asem. E. Tõnisson
- IV „ J. Oja
- V „ R. Siil
- VI „ J. Loosberg, E. Rosenvald.

Äride register jaanuarikuu esimesel poolel.

Registreeritud firmad:

1. Helene Adamson, Tallinnas, daamide moe-ateljee.
2. Metallitööstuse a.-s. „Aivaz“, Tallinnas, põhikapital Kr. 50.000.—; juhatusel liikmed: Voldemar Palitser, Vladimir Skromnov, Albert Tannberg, Ottomar Tannberg.
3. Oskar Alt, Tallinnas, automobiilide, nende osade ja tarvete müük.
4. Mihkel Heinluht, Saulepi v., aurujahuveski.
5. Arthur Hõbemägi, V. Vändra v., pudu- ja kübarakauplus.
6. Martin Jung, Pärnus, riide-, koloniaal-, saapa- ja nahakauplus; prokurist August Klein.
7. Johannes Kanstein, Tallinnas, saapakauplus.
8. Marie Kimberg, Tallinnas, toiduainete-kauplus.
9. Melanie Koel, Tallinnas, toiduainete-kauplus.
10. Irma Kukson, Tallinnas, kirjutusmaterjali- ja pudukauplus.
11. Abram Lasikin, Võrus, toiduainete-kauplus.
12. Ida Laurents, Rägavere, jahu- ja yllaveski, prokurist Eduard Laurents.
13. Dimitri Lebedev, Tallinnas, agentuur (sõjavavarustus j. m.).
14. Järvakandi tehased Gerhard Lukk, Järvakandi v., puutööstus ja remonttöökoda.
15. Aleksander Luppe, Tallinnas, kudumistööstus ja koetud asjade kauplus.

16. K.-m. M. Maasepp & Ko, Tallinnas, koloniaalkauplus; täisühing, täisosanikud: Marie Maasepp ja Johannes Lents; osakapital Kr. 1.000.—.
17. V. Nabi ja A. Köster, Tallinnas, toiduainete-kauplus; täisühing, täisosanikud Villem Nabi ja August Köster, osakapital Kr. 3.000.—.
18. Ervin Pachel, vaibapunumise-tööstus „Orient“, Tallinnas.
19. August Premis, Tallinnas, lihakauplus.
20. Scharlotte Puusepp, Tartus, toiduainete-kauplus.
21. Voldemar Reemann, Käru v., koloniaal-, veini- ja viinakauplus.
22. Linda Rõmmer, Tallinnas, toiduainete-kauplus.
23. Vladimir Schemansky, Valgas, ehitustööstus.
24. Heinrich Schmidt, Vao v., kellade-kauplus.
25. Johannes Schutting, Väätša v., metsatööstus.
26. Mart Sepmann, Härjanurme v., vesiveski.
27. Abram Siir, Kolga v., jahuveski.
28. Jaan Sull, Kaiu v., jahuveski.
29. Viktor Tamam, Tallinnas, toiduainete-kauplus.
30. Hans Viidas, Olustvere v., jahuveski.
31. Reinhold Ülenurm, Kärgula v., vesiveski, villa- ja värvimistööstus, lauailõikus.

Registreeritud muudatused:

1. Otto Bester & Ko, lõimkude- ja kindatööstus, Pärnus, täisühing; juuretunud täis- osanik Johan Petermann; osakapital jääb endiseks — Kr. 4.000.—.
2. P. Bornholdt & Co, Tallinnas, täisühing, ühingust lahkunud, arvates 1. I 30, täis- osanik Gottfried Schoenberg; osakapital jääb endiseks — Kr. 10.000.—; alates 1. I 30; kollektiiv-prokuura antud Oskar Palmberg'ile.
3. A.-s. „Forest“, Tallinnas, surma läbi lah- kunud juhatusel liikme Jüri Parik'u asemele astunud juhatusel liikme kandidaat Jakob Korts-Lindus.
4. Nikolai Grünthal, Petseris, prokuura- volikiri tagasi võetud firma teenistusest lah- kunud prokurist Oskar Jagomägi'lt.
5. N. Schilling & Co, Tallinnas, lahkunud prokurist Arved Zemberg, prokuura-volikiri antud Ivan Agnzejff'ile.

6. A.-s. Tallinna Liimi- & Kunstväetise-Tehas, end. Tofer, Tallinnas, surma läbi lahkunud juhatuse liige Leon Berlin.
7. Tallinna viilivabrik o.-ü., Tallinnas, põhikapital suurendatud Kr. 50.000.— peale („R. T.“ lisa nr. 1 — 1930).
8. A.-s. Tartu Pank, Tallinnas, lahkunud juhatuse liikmed Aleksander Hartmann ja Rolf Anrep ning prokurist Max Schultze; asjaajajaks direktoriks nimetatud August Rennit.
9. Uus Tallinna Katusepapiabrik W. Grohmann & Ko, Tallinnas, usaldusühing muudetud täisühinguks, täisosanikuks juure tulnud Nikolai Voehrmann-Hill; osakapital jääb endiseks — Kr. 4.000.—.
- Tegevuse lõpetamine registreeritud:**
1. J. Aivaz & Ko, Tallinnas, malmi- ja vasevalutehas.
2. Marta Brinkmann, Tallinnas, toiduainetekauplus.
3. Marie Bärengrub, Tallinnas, toiduainetekauplus.
4. Jaan Jürvetson, Häädemeeste v., koloniaal- ja pudukauplus.
5. August Klein, Pärnus, riide-, saapa- ja nahakauplus.
6. Jaan Kleius, Narvas, pagari- ja kondiitriäri.
7. August Kroon, Tallinnas, toiduainetekauplus.
8. Karl Liinev, Vao v., toiduainetekauplus.
9. Elfride Liivar, Tallinnas, toiduainetekauplus.
10. Jaan Margus, Paides, saeveski.
11. Liisa Mooses, Tallinnas, kudumistööstus ja kauplus.
12. Voldemar Mühlbaum, Tallinnas, vürtsipood.
13. Villem Nabi, Tallinnas, toiduainetekauplus.
14. Juulie Nerep, Türil, toiduainetekauplus.
15. Martin Paju, Põltsamaal, toiduainetekauplus.
16. O.-Ü. N. Reinok & Ko, Tallinnas, dolomiidi- ja kalitsiiditööstus.
17. Eduard Saulep, Tallinnas, koloniaalkauplus.
18. Georg Schnurberg, Väinjärve v., segakauplus.
19. Lidia Sihver, Narvas, toiduainetekauplus.
20. Adele Tasso, Tallinnas, toiduainetekauplus.
21. Johannes Toolvelt, Tallinnas, toiduainetekauplus.
22. Kirjastusühisus „Vaba Maa“, Tallinnas.
23. Jaan Vaddi, Tallinnas, rätsepatööstus.
24. Leena Valting, Tallinnas, toiduainetekauplus.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisa nr. nr.	Elukoht
Kikkas, Jevstafi Kotteri p. ja tema abikaasa Emilie Matsi t.	22. 5. 29	R. T. L. nr. 86. 1. 11. 29	Valgam., Sangaste v.
Soots, Mihkel Villemi p. ja tema abikaasa Alma Peetri t., sünd. Sööt	11. 7. 29	„	Tartum., Aakre v.
Allas, Jaan ja tema abikaasa Amalie	1. 7. 29	„	Tartu, Roosi t. 27.
Vaalberg, Selma Peetri t. ja Todeson, Eduard, Jaani p.	13. 3. 29	„	Toolamaa vald.
Goldberg, Helmi Märdi t., sünd. Petsi ja tema abikaasa Goldberg, Esra Schapseli p.	20. 7. 29	„	Tartu, Elisabeti 23.
Kruus, Hans ja Bachmann, Linda, sünd. Paap	6. 10. 29	„	Tartu, Pepleri 17.
Tiisler, Peeter Mihkli p. ja tema abikaasa Ida Peetri t.	20. 8. 29	„	Võrumaal, Vastseliina v.
Mankevitsch, Apolinari Theodori p. ja tema abikaasa Hedvig Hansu t.	5. 6. 29.	„	Tartu, Linda t. 15.
Michelis, Anton Jaani p. ja tema abikaasa Magda Tooma t., sünd. Milveki	6. 9. 29	„	U. Vändra vald.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teataja Lisa nr. nr.	Elukoht
Eglit, Albert ja tema abikaasa Martha . . .	5. 10. 29	R. T. L. nr. 87 5. 11. 29	Tallinn, Soo t. 7.
Jaanson, Oskar Jüri p. ja Kangur, Martha Ado t.	6. 9. 29	"	S. Jaani al., Viljandi t. 8.
Rosenberg, Tõnis Peedi p. ja tema abikaasa Anna Hansu t.	9. 7. 29	"	—
Priidik, Andres Elisabethi p. ja tema abikaasa Marie Iõnise t., sünd. Link	6. 9. 29	"	Laiksaare v., Massiaru.
Feldmann, Jaan Jakobi p. ja tema abikaasa Emilie, sünd. Lillestern	"	"	Suigu vald.
Purk, Friedrich Madise p. ja tema abikaasa Aliine- Marie Karli t.	31. 8. 29	"	Esna v., Õetla küla.
Rebane, Hermide ja Lauba, Johannes- Eduard	12. 10. 29	R. T. L. nr. 90 15. 11. 29	1) Tallinn, Luise 21. 2) " S. Karja 20.
Pert, Aleksander Jaani p. ja tema abikaasa Marie Mardi t.	"	"	Tallinn, Veerenni 27.
Jervan, Kristian-Konstantin ja tema abikaasa Nelly-Helene, sünd. Kanut	"	"	Harjum., Volmri t. 6.
Ritsing, Friedrich ja tema abikaasa Elvine- Marie	"	"	Nõmme, Roheline 13.
Schulmann, Helmut ja tema abikaasa Harriet sünd. Budberg	"	"	Tallinn, Süda 3—5.
Jakobson, Boris Viktori p. ja Voinoff- Massalsky, Marie Vassili t.	"	"	1) Tallinn, Jakobsoni 40-6. 2) " Merep. 10.
Grauberg, Aleksander ja Lapp, Liisa . . .	26. 10. 29	R. T. L. nr. 92	Tallinn, V. Balti teh. 115.
Kremm, Julius ja Lepp, Helene	"	"	Nõmme, Jannseni 5.
Talma, George ja Frisch, Elvine	"	"	Tallinn, S. Tatari 21-b.
Brandmann, Aleksander ja tema abikaasa Liisa, sünd. Tohver	"	"	Tallinn, Tõnismägi 2.
Sommer, Jüri ja tema abikaasa Anna-Marie, sünd. Karu	2. 11. 29	"	Tallinn, Magasini 2-b.
Albert, Siim Hindreku p. ja tema abikaasa Leena Gustavi t.	9. 11. 29	"	Tallinn, Lina t. 17.
Valler, Jüri ja tema abikaasa Aliide, sünd. Paarek	19. 10. 29	"	Velise vald, Läänem.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Vaske veetakse Eestist välja.

Kaubandus-tööstuskoja Tartu osakond on juhtinud tähelepanu sellele, et Eestist veetakse keelust hoolimata välja vana vaske, kuna meil ometi vase järele tuntakse suurt puudust. Keelust pääsetakse mööda sel teel, et vask tehakse puruks ja siis juba vasepuru näol läheb see välismaale. Koja II sektsioon oma täiskogu koosolekul asus seisukohale, et vase väljaveo keeld tuleb laiendada ka vasepurule, nii et vaske Eestist mingisugusel kujul välja ei pääseks.

„Välgumihklid“ aktsiisi alla.

Koja II sektsiooni täiskogu arutas küsimust.

Nagu ajalehed teatavad, on valitsusel kavatsus mehaanilised tulesüütajad, n. n. „välgumihklid“, aktsiisi alla panna, 50 senti tükkilt. Et see kavatsus täide viiakse, paistab olevat väga tõenäoline.

Sel puhul on mitmed kaupmehed, kes suuremal arvul mehaaniliste tulesüütajatega kauplevad, pöördunud Koja II sektsiooni poole ja juhtinud tähelepanu sellele, et neil ladudes on suurel

arvul mainitud tulesüütajaid, millistest osa juba oma vananenud konstruktsiooni tõttu vaevalt ostjaid leiab, olgu vast siis, kui neid õige odavate hindadega tarvitajatele välja lasta. Kui nüüd sarnastele moest läinud „välgumihklitele“ 50 senti aktsiisi tükilt määrata, siis ei saaks neid, hinna tõusmise tõttu, kuidagi müüa. Kui aga aktsiisi nõudmine nende suhtes läbi viiakse, siis ei ole võimalik proovikoja templita kaupa ärides hoida; nii tuleb kaupmeestel kõigi tulesüütajate pealt ikkagi aktsiisi maksa, olgugi, et on teada, et kõiki neid võimatu on müüa.

Seisukorra lahendamiseks tuleks abinõusid leida. Kõige radikaalsem abinõu oleks, kui „välgumihkleid“ ei maksustata aktsiisiga, vaid nad sisseveotolli alla võetakse. Arvata-vasti leidub kodumaalgi tööstureid, kes neid aparaadikesi mõistavad valmistada, nii ei kannataks tarvitaja, kuna kaupmehed saaksid realiseerida oma ladudes olevaid tagavarasid. Rootsi tikustrust oleks aga rahuldatus.

Teiseks abinõuks oleks, kui riigi proovikoda kõik ladudes olevad tulesüütajad enda juure hoiule võtaks, kust kaupmehed, vastava aktsiisi tasudes, tarvilise arvu „masinaid“ igal tarvilisel juhul välja võiksid võtta.

Tööstussaaduste eksport 1929. a.

Eesti tähtsamate tööstussaaduste väljavedu 1929. a. 11 kuu jooksul avaldub järgmistes arvudes (klambrites 1928. a. 11 kuu arvud):

Ümbertöötatud nahad 62 tn. (315), lauad ja plangud 57.187 (71.800) stand., vineer 16.049 (18.338) tn., toolipõhju 2653 tn. (2700); tselluloosi 81.605 (23.264) tn., pakkepaberit 1865 (1939) tn., trükipaberit 6672 (9468) tn., rotatsioonpaberit 14.914 (14.783) tn., puuvillaketrust 1466 (1043) tn., puuvillariiet 2071 (1931) tn., purjeriiet 37 (244) tn., villast riidet 31 (62) tn., džuuatriiet 1956 (1261) tn., tsementi 22.407 (24.586) tn., telliskive 7.357 (54.646) tn., tulitikke 1834 tn. (1463) ja põlevkiviõli 1572 (2213) tn.

Eesti-Portugali kaubanduslik kokkulepe.

Välisministeerium teatab, et Eesti-Portugali kaubanduslik kokkulepe („R. T.“ nr. 95 — 1929) astub jõusse, vastavalt oma artikkel 7-da eeskirjadele, 16. jaanuaril 1930. a.

Klaasitolli kaotamise

asjus pidasid mõni aeg tagasi Eesti ja Soome klaasitöösturid omavahel läbirääkimisi; nagu

nüüd kuulda, on Soome klaasitöösturid tolli kaotamise suhtes eitavale seisukohale asunud. Kuigi Eesti poolt oldi nõus kokku leppima, et Eestist ainult sarnast klaaskaupa Soome eksporteeritakse, mida Soomes ei valmistata, suhtuvad soomlased Eesti töösturite ettepanekule kahtlevalt, seletades, et iga kokkulepet mitmet moodi võib seletada. Nende arvates peaks klaasi sisseveotoll ikka jääma nii Soomes kui Eestis, kuid tollimäär peaks olema ühekõrgane.

Klaasitööstuse eksportsündikaat.

15 suuremat Rootsi klaasivabrikut, mis produtseerivad nii tarbe- kui ka luksuskaupa, nimelt Orrefors, Kosta, Limmared, Eda, Pukberg j. t., on koondunud eksportsündikaadiks. Esijoones on sündikaat oma tegevuse suuninud Inglismaale ja on sealsete suuremate klaasi sisseveokontsernidega Londonis jõudnud kokkuleppele Rootsi klaasitööstuse sündikaadi produktsiooni sisseveo asjus. Omalt poolt on Rootsi sündikaat annud lubaduse oma kaupa teistele importööridele Inglismaal mitte müüa.

Väljaveotolli ärajätmine mõnedelt Poola kaupadelt.

Poola raha-, kaubandus-tööstus- ja põllumajandusministri korraldusel jäävad ära kuni 15. aprillini 1930. a. väljaveotollid rukiste ja nisu hagamatelt ning õlikookidelt, mis üles seati korraldusega 25. septembrist 1929. a.

Teadaanne meremeestele.

Välja antud veeteede valitsuse tuletornide ametist.

Nr. 1.

Tallinnas, 12. jaanuaril 1930. a.

Kõik sihid on õiged, mere poolt.

Nr. 1. Kõik tuleboid Eesti vetes on talveks ära koristatud.

E. v. tuletornide nimekiri 1928. a. nr. nr. 22, 37, 41, 64, 69, 76, 81, 84, 87, 96, 99 ja 130.

Nr. 2. Tallinna laht. Mittelgrundi tule- ja vileboi asemel seisab ajutiselt tulelaev „Reserve“ niikaua, kui jääolud seda lubavad. Tulekarakter nagu tuleboil — valge plink 0,5 s., pime 3,5 s. T.-l. „Reserve“ udusignaolid jäävad muutmata. (Teadaanne meremeestele 1929. a. nr. 37).

E. v. tuletornide nimekiri 1928. a. nr. nr. 37 ja 136.

Veoautode produktsioon Ühendriiges 1929. a.

National Automobile Chamber of Commerce andmetel on möödunud aasta 10 kuu jooksul Põhja-Ameerika Ühendriiges ja Kanadas valmistatud kokku 730.000 veoautot, kuna sama aja jooksul on müüdud (eksport ühes arvatud) 775.000 veoautot. Suure nõudmise rahuldamiseks oldi sunnitud 45.000 autot võtma tagavaradest. Väljavaated liikumisabinõude valmistuse alal eelseisvaks aastaks on kõige paremad. Hiiglanõudmised teede ehituse alal, mida kavatakse teostada \$ 629.000.000.— ulatuses, seavad üles määratud vajadused liikumisabinõude järele. Mitte viimase tähtsusega pole selles küsimuses eriti viimasel ajal ettevõetud tunduval parandused veoautode ehitamise alal, mille tagajärjel veoauto omandab ikka enam ja enam tähtsust kaupade veo alal. Need parandused veoautode juures, mis ühenduses teedeehituse arenemisega on saanud tarviliseks, annavad sellele tööstusele arvatavasti uut hoogu.

Praegu arvatakse olemas olevat üldse 3.370.000 veoautot ja 2.460.000 veoautoomanikku.

1929. a. on Ühendriigest mujale eksporteeritud autosid ja nende osi — \$ 757.400.000.— väärtuses, kuna impordeeritud on kõigest 710 veoautot. Kogu 1929. a. produktsioon on ületanud eelmise aasta oma ümmarguselt 40% võrra. Üldine 1929. a. eksporteeritud veoautode arv oli 345.000. Veoautode tarvitamine on eriti tõusnud järelsoojaastatel.

Hõbe ei kõlba rahaks? Hinnad pööraselt langenud.

Hõbeda hind on, nagu varemalt teatasime, tunduvalt langenud. Viimaste andmete järele on aga langemine ootamatult suur. Kui 10 a. eest hõbedast saadi 7 sh. 6 pensi untsilt, müüdi seda käesoleva aasta vahetusel 1 sh. 9¼ p. untsilt.

Asjatundjate seletuse järele on hindade langemine tingitud Hiina suurtest müükidest. Hõbeda suurim väljaveomaa Mehhiko on madala hinna tõttu sattunud raskesse seisukorda. Lähimate kuude jooksul ollakse sunnitud 7000 töölist lahti laskma.

Peamiseks põhjuseks hõbeda väärtuse langemises on siiski asjaolu, et seda enam ei tarvita rahade löömiseks. Kui Ladina rahaühikoni ajal kulla ja hõbeda suhe oli 1 : 15, on ta nüüd 1 : 48. Kui kuld tarvitada väärtuse määrajana, osutub hõbeda tarvitamine rahana võimatuks.

—o.

Inglise-Poola söekartell?

Londonist teatatakse, et seal on eraviisil alustatud läbirääkimisi Poola ja Inglise söetöösturite vahel.

Läbirääkimistel arutati teatavate kokkulepete saavutamise võimalusi süte väljaveo alal. Lepingute sihiks on võistluse ja hindade reguleerimine Skandinaavia ja Balti riikide turul. Kõigepealt oli kõne all madalaima hinna kindlaksmääramine, millega nii Inglismaa kui ka Poola oma süsi mainitud turgudel võiksid müüa. Ühtlasi peatuti kvantumi juures, mis mõlemad maad müüksid. Vastava kokkuleppe loomiseks näib olevat primaid eeldusi. —o.

Põhjamaade töösturite koostöö.

Nelja Skandinaavia riigi töösturid on juba aastaid arendanud koostööd. Nende keskorganisatsioonid moodustavad kitsa ja tiheda ringi selles koostöös, mida esitavad Genfi rahvusvaheliste töökongresside töösturite rühm ja suur rahvusvaheline organisatsioon Organisation Internationale des Employers Industriels, mille asukoht on Brüsselis.

Põhjamaade töösturite koostöö üheks arendamismooduseks on ühised nõupidamised, mis leiavad aset kordamööda igas pealinnas. Huvitava kombel kuulub ka Soome nende Skandinaavia riikide hulka. Alles möödunud suvel leidis üks selline nõupidamine aset Helsingis.

Jaauaril oli järjekorraline nõupidamine Stokholmis. Läbirääkimistel tehtud otsuste täitmine ei ole sunduslik, sest tööturu seisukord ja töölisorganisatsioonide suhtumine tööandjasse on igas riigis isesugune. Ent mõtete vahetamisest on palju kasu. —o.

Puuvillatehaste ühinemine Soomes.

Juba pikemat aega on Soome vastavates ringkondades arutatud puuvillavabrikute ühendamise võimalusi. Selleks taheti asutada uus suur aktsiaselts, mis siis ka kõik endised puuvillavabrikud omandab. Kui asi omas juba konkreetsema kuju, asusid asjatundjad kalkulatsioonide tegemisele, millise tööga nüüd lõpule jõuti.

Ühinevad Finlayson & Co., Oy. Forssa, Oy. Vaasa Puuvillatehas, Tampere Puuvillateollisuus Oy., Pori Puuvilla Oy., John Barker Oy.

Ühine aktsiakapital vastab 500 milj. Smk-ile. Ühinemise sihiks on toodangu ratsionaliseerimine ja turul valitseva võistluse kõrvaldamine.

—o.

Soome:

Seisukord puuturul. Esimesed lepingud 1930. a. eksportkauba kohta on juba tehtud. N. Vene võistluse tagajärjel on ka Soome eksportöörid sunnitud puukauba hinda kuni 1 Ingl. naela standardi pealt alla laskma. Venelased olevat muuseas 9-tolliste plankude hinda 5 Ingl. naela võrra standardilt alandanud. Teistel puueksporti maadel on raske sarnaste hindade juures puukaupa välja viia. Soomes, arvatakse, väheneb 1930. a. puukauba eksport 20% ehk 200.000 standardi võrra. Praegu seisab 120 saeveskit.

Pekoni väljavedu uuesti alanud. Peale 5-aastast seisakut algas 9. jaan. jälle eksportpekoni valmistus Turu tapamajas. Tapeti 100 siga, mis 13. jaan. Inglise turule kavatseti saata. Nüüdsest peale hakkab tapamaja regulaarselt tegevust jätkama, loodetakse aastas 40.000 siga läbi töötada.

Soome puuvillatööstuse kontsern. Juba pikemat aega on kestnud läbirääkimised Soome kõigi 6 puuvillatehase ühendamiseks üheks suureks kontserniks ühise juhatusega. Tehaste varanduste hindamist on toimetanud asjatundjad, nende töö on juba suurtes joontes lõpule viidud. Ühendada kavatsetakse järgmised ettevõtted: O/Y Finlayson, O/Y Forssa, O/Y Vaasan Puuvilla Tehdas, O/Y Tampereen Puuvillateollisuus ja O/Y John Barker. Nende o.-ü. põhikapital on kokku 500 milj. Smk. Ühine mise tagajärjel likvideeritakse kõik 6 osatühisust ning nende asemele luuakse üks uus, kelle kätte kõik põhikapital üle läheb.

Rootsi:

1929. a. kaubabilanss on 50 miljoni krooniga aktiivne ja lööb kõik senised rekordid.

Uldine läbikäik on tõusnud 3½ miljardi krooni peale (1920. a. oli see arv küll 5,5 miljardit, kuid krooni väärtus oli siis praegusega võrreldes 42 ööri). Produktsiooni indeks on läinud novembril tõusnud 134 pealt 137 peale. Jõulukuu pühade tõttu võib oletada vähest ja ajutist tagasiminekut.

1929. a. põllusaagi koguväärtust hinnatakse 1.054 miljonile kroonile, seega 7,5% vähem kui eelmisel aastal.

Äsja ilmunud kokkuvõttest selgub, et Rootsil on 23.200.000 hektaari metsa, mis katab 56½% kogu riigi maa-alast. Kantmeetrites on 1.417 miljonit kantmtr. puud; aasta juurekasv on umbes 48 miljonit kantmtr.

Aasta viimasel veerandil on elukalliduse indeks kolme punkti võrra — 170 pealt 167 peale — langenud, mis on tingitud toiduainete hindade langusest.

Töörahu paistab olevat kindlustatud, kuna kollektiivlepingute sõlmimine soodsalt edeneb. Praegu käib võitlus 8-tunnilise tööpäeva seaduse ümber. Ühed soovivad seda permanentseks teha, teised aga pooldavad esialgu veel pikendamist kindla tähtpäeva peale.

Ehitustööliste kutseühingute terrorit palga suhtes on katsutud osaliselt parandada väljaspool kutseühinguid organiseerunud tööliste varal. Nii on Stokholmis 3—4 maja juba ehitatud „Föreningen för organiserad arbetskraft“, kus togutsevad parima oskusega töölised. Esialgu oli vaja pidada ärksamat politsei-valvet rahurikkujate üle.

Kartuli- ja lihahinnad püsivad endiselt madalal nivool. Viimasel kuul on Eestist toodud vähesel arvul liha, paberit ja aknaklaasi.

Tolliteateid.

Tollikomitee otsusi mõnede kaupade tollimise kohta.

Avaldatakse teadmiseks, et tollikomitee tunnistas:

I. A. Sisseveotariifis.

Keedetud aprikoosipüree, mis sisaldab 89% vett, 5,3% invertsuhkrut ja alla 0,1% saharoosi, mitteõhukindlates nõudes, t.-t. § 24 p. 3-b alla kuuluvaks kui paksuks keedetud puuvili (t.-k. ots. nr. 3394/3298 — 20. XII 29. a.).

Parafiinist koonuse taoline teos, mille keskel neljakandiline auk, t.-t. § 52

p. 3 alla kuuluvaks kui parafiin (t.-k. ots. nr. 3378 — 20. XII 29. a.).

Lihvitud valgast klaasist umbes 1—2 sm. suurustest kivikestest teosed, mis on määratud elektrilambi garnituuride ilustamiseks, t.-t. § 77 p. 3 alla kuuluvaks kui valgast klaasist lihvitud teosed.

Seega tühistan oma ringkirja nr. 211 § 1 p. 8 (t.-k. otsus nr. 3380/3381 — 20. XII 29. a.).

Riidehari lakeeritud puust osaga t.-t. § 215 p. 2 alla kuuluvaks kui lihtne tualettkaup (t.-k. otsus nr. 3382 — 20. XII 29. a.).

Kopeerimispaaber, mis on pakitud 25

lehe haaval paberisse ja säärased pakid 4 viisi firma nimetust kandvasse papist karpi, tollitavaks ühes karbiga, millesse kaup on pakitud t.-s. § 200 p. b kohaselt (t.-k. otsus nr. 3374 — 20. XII 29. a.).

Tuhatoosid, ilustatud mitmevärviliste lilledega ja kullatud äärtega, t.-t. § 76 p. 4 alla kuuluvaks kui teosed tubade kaunistamiseks (t.-k. otsus nr. 3415 — 3. I 30. a.).

Elektrilambi kuppel ja jalg, mis on valmistatud piimaklaasist, mille kuplile on värviga joonistatud riidetaolised voldid ning jalale varjundid, värv ahjus kuplile peale põletatud, t.-t. § 77 p. 5 alla kuuluvaks kui dekoreeritud klaasist teosed (t.-k. otsus nr. 3409 — 3. I 30. a.).

Teos „Type x“, mis koosneb umbes 1 mm. paksusest riide peale kleebitud kummist, mis omakorda klambrite abil on riidest poolega tselluloidplaadile kinnitatud, teine pool kummi kaetud õhukese tsellofaanlehega, t.-t. § 88 p. 1-b alla

kuuluvaks, kui pehmest kummist teos kiulise materjali lisandusega (t.-k. otsus nr. 3402 — 3. I 30. a.).

Umbes 7 sm. laiune õhuke papist riba, ovaali taoliselt mitmekordselt kokku keeratud, papp kaetud mitmekordselt sama laia kuivatuspaberi ribaga, teos kujutab endast kuivatuspressi, t.-t. § 177 p. 3 alla kuuluvaks kui paberist teos (t.-k. otsus nr. 3401 — 3. I 30. a.).

Puuvillased silmkoetud sukad, ilustatud puuvillase väljaõmmeldud noolega, t.-t. § 204 p. 3-b alla kuuluvaks (t.-k. otsus nr. 3418 — 3. I 30. a.).

Taskurätikud, mis on pakitud kolmehaaval eri pikergusse või ümmargusse karpi, mille kaas on ilustatud kas lilledega, inimkujudega või väljalõikega, mis õhukese tselluloidist lehega on kaetud, tollitavaks ühes karpidega, tollisead. § 200 p. b kohaselt (t.-k. otsus nr. 3412 — 3. I 30. a.).

Ettevõtete tegevusest.

Uus tubakatööstus A.-S. „Sireena“.

Rannavärava puisteel, Tallinnas.

Tubakatööstust kuni 1920. a. Eestis veel ei olnud. Kõnelemata suurtööstusest puudus meil vähegi korralik ja tehniliselt rahuldavalt sissestatud ettevõtte toortubaka ümbertöötamiseks.

Kuni 1920. a. veeti meile sisse tubakat ja ta saadusi väljaspoolt, peamiselt Peterburi, Moskva või Riia tubakavabrikuist, hilisemal ajal ka Sakamaalt.

Alles 1920. a. asutati meil esimesed vähemad tööstused tubaka alal.

1921. a. tekkis aga tubaka-suurtööstus ja tänapäeval on jõutud juba nii kaugele, et peaaegu kõik meil tarvitusele minev tubakas ja ta saadused on kohapeal ümber töötatud, ja meie tubakatööstus on käesoleval ajal üheks tähtsaks sissetulekuallikaks riigile.

Kuid vaatamata sellele, et meil on juba aastaid töötanud mitmed enam-vähem korralikud ettevõtted tubakatööstuse alal, ei tohi veel sugugi arvata, et meil tähendatud alal kõik on tehtud, mis tegema peab. Ka tubakatööstus, nagu paljud teised tööstusharud, on kannatanud meil moeks saanud üldise väärnahu all, mis seisab selles, et tööstuse rajamisest ja arendamisest on igal ajal püüdnud osa võtta üksikud väikesed „ettevõtjad“, kel tihti pole olnud aga vähematki aimu tubakast ja tubakatööstusest üldse.

Kui kuni 1929. a. lõpuni, pärast kahe-kolme seni töötava tubakavabriku sulgemist, sai Eesti

tubakaturu peremeheks tubakatöösturite koondukus, siis käesoleval ajal on sellele koondusele kardetavaks konkurendiks saanud äsja asutatud uus tubakatööstus a.s. „Sireena“.

Missugusel alusel tegutseb uus tubakavabrik „Sireena“, mille peale nii mitmesuguseid lootusi on pandud, võiks nii mõndki huvitada.

Tubakavabrik „Sireena“ asub Rannavärava puisteel Jürgensi puutööstuse kõrval.

Vabrik on mahutatud avarasse kolmekordsesse kivihoonesse ja oma tehnilise külje ja seadiste poolest töötab mitmeti ületada senised. Olles varustatud täiesti ajakohase sisseseadega, kusjuures kõik masinad on täiesti uued, viimistletud tüübid ja suure töövoimega, võib loota, et ettevõtte suudab pakkuda ka kõrge headusega kaupa.

Kogu ettevõtte töötab 25 milj. põhikapitaliga ja tema juure on toodud üle ka varem töötav tubakavabrik „Tubak“.

Et saada ülevaade, kuidas töötab „Sireena“, mis töötab saada meie suurimaks tubakavabrikuks, poleks sugugi liigne heita lühikest pilku tööruumidesse.

„Sireenal“ on 7 suurt jaoskonda: 1. tubaka sorteerimise jsk., 2. tubaka lõikamise jsk., 3. paberossikestade valmistamise jsk., 4. paberosside toppimise jsk., 5. paberosside pakkimise ning panderollimise jsk., 6. ümbertöötatud tu-

baka pakkimise ja panderollimise jsk. ja 7. kartonaaži osakond.

Peale selle on vabrikul avarad ladu-, ekspeditsiooni-, aktsiisi- j. t. ruumid. Isegi oma korralik riietehoiuruum ja söögisaal on tööliste päralt.

Kõik tööruumid on laitmatult puhtad ja avarad, igas ruumis töötavad mitmed ventilatorid jne.

Tööd leiab kogu ettevõttes üle 300 töölise, neist töötavad kuni 160 vabrikus, ülejäänud kodudes (karbivalmistus).

Tubaka sorteerimine sünnib käsitsi. Sorteerimise osakonna juhatajaks on härra O. J. Katlama, kes on kümneid aastaid tegutsenud tubaka alal.

Sorteerimisel töötab kuni 40 naistöolist.

Sorteerimisele järgneb tubaka lõikamine. Siin valmistatakse juba tubakat paberosside topimiseks ja müügiks suitsutubakana. Vabrikul on 2 suurt tubakalõikamismasinat, mis töötavad ümber 8 tunni kestes üle 1000 kg. toorestubakat.

Müügile minev paberossi- ja piibutubakas pakitakse käsitsi. Tööatakse läbi kuni 100 pd. 8 tunni jooksul.

Paberossikestade valmistuseks on 8 kesta-valmistusmasinat, iga masin valmistab keskmiselt

80—250.000 kesta 8 tunni jooksul, masinad trükkivad ise kestale ka soovitud kirjad — templid. Toppimismasinaid annavad 12—25.000 paberossi tunnis. Masinaid on 10 ümber. Päevas topitakse käesoleval ajal umbes 1 milj. paberossi, kuid turu nõuete kasvamise korral võib ettevõtte oma produktsiooni vabalt suurendada.

Ka paberosside pakkimine sünnib käsitsi. Iga tööline pakib 40—120.000 paberossi päevas. Odavamaid sorte võib pakkida rohkem, mis on tingitud nende pakkide lihtsusest.

Peale muude vastavate seadiste on ettevõttel veel oma kartonaaži osakond, kus sünnib tarvitusele tulevate karpide valmistus või eelvalmistus. Ka karbivalmistuse jsk. on varustatud kõige uuemate masinatega, nagu joonestusmasinad, nurga ja äärte valm. masinad jne. Huvitav on karpide lahtilõikamise masin, mis on imelihtne, kuid nõuab tööliselt suurt kiirust. Ümbertöötamiseks tulevad peaaesjaliselt kõrgeväärtuslikud Türgi, Makedoomia, Greeka, Bulgaaria, Vene, Ameerika j. t. tubakad, mis on ostetud kokku otsekohe tubakaistandustes.

Ettevõtte kapitalid ja juhtide asjatundlikkus võimaldavad vabrikul töötada ümber peamiselt esimese järgu kaupu, püüdes kõigiti hoida alal ka saaduste hea maitse.

Teie hoiate kokku
aega, vaeva ja raha,

kui teete omad ostud

LEIPZIGI KEVADMESSIL 1930,

mis algab 2. märtsil ja pakub Teile kaupu 10.000 väljapanijalt (nende hulgas Teie erialalt juhtivad firmad) 21 maalt, koondatud ühele kohale.

Üksikasjalisi teateid annab **Leipziger Messamt Leipzigs**, või selle au-esindaja Eestis

Vilhelm Borchert, Tallinnas

Vene t. 40, tel. 19-29, postkast 44.

Ettevõtte eesotsas asub tuntud, mitmekümne-aastase praktikaga tubakatööstur hra Katlama, kes oli omal ajal Venemaal ühe suurema tubakavabriku omanik ja maailma-kuulsa Vene tubakatrüsti direktor.

Peale härrade Katlamade seisavad tubakavabrik „Sireena“ eesotsas veel härrad J. Kukkk, G. Vestel ja B. Babadžan.

Olgu ka tähendatud, et uue aktsiaseltsi osatähed on kõik Eesti kodanikkude käes.

Kuigi uue tubakavabriku tekkimine ei too midagi erilist uut tubakatööstusse, siis ometi on tõsiasi, et uue võistleja ilmumine on kahtlemata endaga toonud kaasa teatud elevuse ja liikumise.

K.

Turgude ülevaade.

Tähtsamate import- ja eksportkaupade hinnad suurmüügil Tallinnas 1929. a.

Jahud. Niihästi välismaa kui ka Tallinna veskite nisujahud kallinesid 1929. a. jooksul. Tallinna suurveskite nisujahud maksid jaan. alul kuni 4575 senti, detsembris aga 3750—4700 senti 100 kg. Aug.-kuus ja septembris oli nende hind veel kõrgem ja tõusis üksvahe 4400—5250 sendile. Rukkijahud kallinesid aasta esimestel kuudel, hiljem langes neil hind. Aasta lõpul maksid jämedad rukkijahud 1410—1520 senti 100 kg., kuna hind aasta alul oli 1830—1890 senti.

Teravili. Rukis terades (Saksa) maksis aasta alul 1630—1710 senti, 18. dets. 1300—1370 senti 100 kg. Kaertel (Saksa) langes hind 1710—1740 senti pealt aasta alul 1300 sendile dets. keskpaigas ja toiduotradel 1890—1950 sendilt 1400—1430 sendile samal ajal. Õlleotradel langes hind 1980—2015 sendilt 1570 sendile 100 kg. eest.

Riis kallines. 100 kg. Burma II maksis 3570—3630 senti, novembris kuni 3950 ja dets. 3850.

Kartulid läksid tunduvalt odavamaks. 100 kg. eksportkartuleid maksis aasta alul 550—580 senti, kevadel ja suve alul veel rohkem, oktoobris aga 300—330 ja detsembri keskpaiku 340—360 senti.

Kartulitärklise hind langes 4120 sendilt aasta alul 3050—3200 sendile detsembris (100 kg. eest).

Sealiha (1. sort) 1 kg. hind oli 9. jaan. 105—112, 18. dets. 108—112 senti. Mõnikord oli sealiha hind veidi odavam, enamasti aga kallim. Kõige kõrgem hind oli 140 senti (sept. alul).

Veiselihal (1. sort) kõikus hind aasta jooksul, tõusis vahel (juuni- ja juulikuus) kuni 85 senti kg. eest ja oli dets. keskpaiku 45—65 senti (aasta alul 50—80 senti).

Eksportvõi (1. sort), mille kg. aasta alul 310—314 senti maksis, kallines pärastpoole jaan. ja veebruaris, hiljem läks odavamaks ja alles sept. teisel poolel tõusis jälle hind 310—315 sendini. Pärast seda tuli uus hinna langemine ja 18. dets. oli hind kõigest 260—265 senti.

Eksportmunadel (kast 360 muna, 1. sort) tõusis hind 1890—1980 sendilt aprilli lõpul aeg-ajalt kuni 4500—4680 sendini novembri teisel ja dets. esimesel poolel.

Linnad langesid hinnas palju.

Maksis üks tonn R. sordist:

	9. jaan.	18. dets.
	Kroonid.	Kroonid.
Liivi linad	1342—1372½	915
Petseri linad	1403—1433½	976
Võru linad	1403—1433½	945½
Tartu linad	1342—1372½	915

Linaseemned maksid väljaveohooaja alul — õliseemned 2135 s. ja külvisemned 2320 kuni 2440 senti 100 kg. Hiljem tõusis nende hind, kõikus ja oli dets. keskpaigu õliseemnetel 2745—2805, külvisemnetel aga 2930—3170 senti (100 kg.).

Telliskivid I sort maksis aasta esimestel kuudel 59—65 krooni 1000 tükki, aasta viimastel kuudel 52—55 krooni.

Tulitikkudel ja kipsil seisis hind püsiv, samuti ka tsemendil.

Heeringad läksid odavamaks. Schoti „Matties“ tünn maksis aasta esimesel poolel 51—53 krooni, „Matfulls“ 55—57 krooni. Aasta viimastel kuudel oli esimeste tünnihind 40—48 ja teistel 42—50 kr.

Õlikookidest oli niihästi linaseemne- kui ka päevalille- ja suhkrupreedikookidel hinnas langemine. Aasta esimesel poolel ja aasta lõpul maksid 100 kg.:

Aasta I pool. Aasta lõpul.
Sendid. Sendid.

Linaseemnekoogid	2075	1900
Päevalillekoogid	2075	1940
Suhkrupreedikookid	1365	1060

Nisukliidel langes hind 1465 sendilt aasta alul 1000—1080 senti peale aasta lõpuks 100 kg. eest.

Toiduainete turg.

Hamburg.		Suhkur.	
28. I. Nisu.		Hollandi, laadimisel	£ 10/6
Sisemaa, tonni eest . . . . . Rmk.	258—260	C. S. R. — do —	” 9/9
Manitoba, cif 100 kg. eest term. fl.	13.30	Poola, laadimisel	” 8/10½
Western II, cif 100 kg eest loco. ”	—	Riis, Burmah II, 50 kg. eest	” 13/6
Hard Winter II, 100 kg. eest termiin	” 12 40	Rasv.	
Ameerika jahu, 100 kg eest termiin	\$ 6¾—8	American Purelard eest	\$ 27
		Steamlard	” 26¼
Rukis.		28. I. Või, Berliini en gros hinnad, tsentneri eest:	
Sisemaa, tonni eest loco . . . Rmk.	168—170	Sisemaa või I sort . . . . . Rmk.	155.—
Kaerad.		” ” II ”	” 140.—
Sisemaa, tonni eest	164—166	” ” III ”	” 124.—
Odrad, suve		Eesti	166—168
Sisemaa, tonni eest	—	Läti punane	—
Odrad, talve		” must	—
Sisemaa, tonni eest	—	Üus Merimaa	—
		Siberi	—

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	16. I	17. I	18. I	20. I	21. I	22. I	23. I	24. I	25. I	27. I	28. I.
Frank	123 92	123.91	123 91	123.91	123.90	123 90	123.90	123.90	123.90	123.88	123.89
Dollar	4.8694	4.8676	4.8671	4.8678	4.8673	4.8660	4.8657	4.8662	4.8657	4.8647	4.8650
Rootsi kroon	18.14	18.13 ⁷ / ₈	18.13 ⁵ / ₈	18.13 ³ / ₈	18.13 ³ / ₈	18.13	18.13 ¹ / ₈	18.13 ¹ / ₈	18.13	18.12 ³ / ₈	18.12 ⁵ / ₈
Daani kroon	18.20 ¹ / ₈	18.19 ⁷ / ₈	18.19 ⁵ / ₈	18.19 ³ / ₈	18.19 ³ / ₈	18.19 ³ / ₈	18.19 ⁵ / ₈	18.19 ¹ / ₄	18.19 ¹ / ₈	18.18 ⁵ / ₈	18.18 ⁷ / ₈
Norra kroon	18.21 ¹ / ₈	18.21 ³ / ₈	18.21 ³ / ₄	18.21 ⁵ / ₈	18.21 ³ / ₄	18.21 ⁵ / ₈	18.21 ³ / ₈	18.21 ⁵ / ₈	18.21 ⁵ / ₈	18.21 ³ / ₈	18.21
Saksa mark	20.38 ¹ / ₄	20.37 ⁵ / ₈	20.36 ⁷ / ₈	20.368	20.37	20.37 ⁵ / ₈	20.37 ¹ / ₈	20.36 ³ / ₄	20.36 ¹ / ₄	20.36	20.36 ³ / ₈
Soome mark	193 72	193.95	193 67	193.70	193.72	193.67	193 67	193.67	193. 7	193.50	193.50
Floriin	12.1156	12.1121	12.11 12	12.1093	12.1036	12.1056	12.1100	12.1100	12.1105	12.1087	12.1112
Liira	93 06	93 02	92 98	92 99	92 99	92 99	92.99	92.98	92.98	92 98	92 98
Helveetsia fr.	25.16 ³ / ₈	25.19 ¹ / ₄	25 19 ¹ / ₄	25.19 ¹ / ₈	25.19 ⁵ / ₈	25.17 ⁷ / ₈	25.18 ⁷ / ₈	25.188	25.18 ⁷ / ₈	25.18 ⁷ / ₈	25.18 ³ / ₈
Cehhosl. kr.	164 56	164 56	164.56	164 56	164.50	164.50	164.43	164.43	164.43	164.50	164.37
Belgia frank	34.95 ³ / ₈	34.95 ¹ / ₄	34.958	34.96 ¹ / ₈	34.95 ¹ / ₄	34.94	34.93 ³ / ₄	34.93 ¹ / ₂	34.938	34.93 ⁷ / ₈	34.93 ⁵ / ₈
Šillingid	34.61	34.62	34.61	34.61	34.60	34.61	34.61	34.60	34.60	34.59	34.57
Pengo	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78
Latt	25.27	25.27	25.27	25.27	25.27	25.28	25.28	25.25	25.24	25.20	25.24
Litt	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75
Červ.	9.46	9.46	9.46	9.46	9.46	9.46	9.46	9.46	9.46	9.46	9.46
Eesti kroon	18 21	18 21	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20
Höbe p/unts	21 ⁷ / ₁₆	21	20 ¹⁵ / ₁₆	21 ¹ / ₁₆	21	20 ¹³ / ₁₆	20 ¹¹ / ₁₆	20 ⁹ / ₁₆	20 ¹¹ / ₁₆	20 ⁵ / ₈	20 ³ / ₄
Plaat. p/unts											
Kuld p/u.											

	B E R L I N										
	16. I	17. I	18. I	20. I	21. I	22. I	23. I	24. I	25. I	27. I	28. I
Naelsterling	20.379	20.375	20.369	20.366	20.367	20.375	20.372	20.362	20.359	20.359	20.359
Frank	16.45	16.44	16.445	16.435	16.435	16.45	16.44	16.435	16.43	16.43	16.435
Dollar	4.186	4.185	4.185	4.1840	4.1845	4.1870	4.186	4.1855	4.1843	4.1845	4.1855
Rootsi kroon	112.37	112.33	112 32	112.29	112.30	112.33	112.33	112.30	112.30	112.31	112.35
Daani kroon	112 01	111.98	111.98	111.97	111.96	112 00	111.99	111.94	111.92	111.95	111.98
Norra kroon	111.88	111.87	111.83	111.79	111.81	111.84	111.86	111.80	111.78	111.78	111.77
Soome mark	10.516	10.515	10.515	10.513	10.514	10.517	10.522	10.52	10.515	10.518	10.518
Floriin	168 28	168.22	168.17	168.11	168 24	168.30	168.20	168 17	168.10	168.17	168.12
Liira	21.90	21.90	21.89	21 89	21.91	21.91	21.91	21.895	21.89	21.90	21.895
Helveetsia fr.	80.97	80.90	80.855	80.84	80 85	80.89	80.865	80 835	80.84	80 84	80.84
Cehhosl. kr.											
Belgia frank	58.30	58.305	58.275	58.25	58.26	58.295	58.305	58.29	58.285	58.275	58.275

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavaate kaupade nimekirjad ja hinnad (en gros).

	Kroonid.		Kroonid.
Jahud: nisu, pehme, Ameerika ja Inglise	100 kg. 46.00 - 48.00	Liha, looma, I sort	1 kg. 0.60—0.70
" sõre, Ameerika ja Inglise	" 47.00—48.00	Ölikoogid, linaseemne	100 kg. 18.50
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski	" 12.50—13.40	" päevalille	" 19.00
Jahu: rukki	" 20.00—21.00	" suhkrupeedi	" 9.00
rukkipüül	" 38.50—49.00	" kookus	" 17.50
nisu, pehme — sõre	" 38.50—49.00	Jahu, päevalille	" 19.30
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 klg. eest ühes valge puuvilase kotiga.		Segajõutoit I s.	" 17.50
Püüljahu:		" II s.	" 15.00
Rukkipüül patent (à 50 kg.)	25.00	Soja tangud	" 18.50
" harilik	—	Nisukliid	" 10.00
„Eesti Parem“ saiajahu à 50 kg.	46.50	Puuvillane riie, Bjas netto	meeter 0 57—0.72
„Kalev“	44.00	" Mitkal	" 0.44—0.53
„Taara“	43.00	Lina, Petseri saatejaam	1000 kg. 1037—1067.50
„Kungla“	41.00	" Võru	" 1006.50
„Sampo“	38.50	" Liivi	" 915.00—945.50
Manna	50.00	" Tartu	" 915.00—945.50
Granular	46.00	Linaseemneõli 90% basis 100 kg	—
" poolsõre	48.50	Kivisüsi, auru, Yorkshire, 2 korda pestud	1000 kg. 29.50—30.50
" sõre	49.00	" " Newcastle	" 28.50—29.50
A/S. Rotermanni teh.	100 kg.	sepa	" 30.50—31.50
Jahu. rukki	12.80—14.20	Koks, kütte	" 44.00—45.00
" püül	" 19.50—20.00	Koks, gaasi, Tall. gaasivabrik	" 40.—
" nisu, pehme — sõre	" 36.90—47.40	Põlevkivi, I sort A fr-ko Kohla j.	" 6.10
Nisu, Eesti	" 22.20—23.20	" I " B	" 5.50
Rukis, Eesti	" 13.10—13.40	" II " B	" 4.90
" Saksamaa	" 11.30—11.60	" III " B	" 2.75
" Poola	" 11.30—11.60	" fenolaat, netto	100 kg. 9.50
Kaerad, toidu, Eesti	" 10.70—11.00	" gudron, brutto	" 12.25
" Saksamaa	" —	" pigi	" 11.25
Odrad, õlle, kodumaa	" 15.55	" tooresõli, netto	" 9.25
" toidu	" 14.00—14.30	" mootornafta	" 10.—
" Eesti	" —	Küteturvas (Riigi turbatööst.)	1000 kg. 12.85
Herned, rohelist	" 31.—32.—	Raud, sordi	100 kg. 14.85—16.00
Riis, Burma II	" 37.50—38.—	" vits	" 17.00—28.00
Kartulid, eksport	" 3.80—4.80	" plekk	" 18.00—28.00
" piirituse	" 3.00—3.25	" plekk, tsingitud	" 34.00—37.00
Kartulitärklis „Superieur“	" 31.50—33.—	" talad	" 14.00
Siirup, kartuli, 420/0	" 40.—	Teras, Inglise	" 75.00—100.00
Glükoos	" 38.—	" Saksa	" 75.00—150.00
Või, eksport, I sort	1 kg. 2.57—2.62	" vedru	" 27.50—30.50
Margariin, välismaa	" 1.17—1.22	" tööriistade	" 73.25—85.40
" kodumaa	" 1.09—1.15	" talla, ree	" 17.70—18.00
Kaseiin, Eesti	100 kg. 70.—75.—	Inglitina	" 475.—
Juust „Schweitsl“, kodumaa	1 kg. 1.80—1.90	Seatina	" 62.00—64.00
Munad, eksport, I s. (kast 360 tk.)	kast —	Vaskplekk, punane	" 200.00—220.00
Kakao, Hollandi	1 kg. 1.30—1.75	" valge	" 185.00—220.00
" Inglise	" 1.25—1.45	Tsinkplekk	" 90.00—95.00
Kohv, Rio, Santos	" 2.30—2.50	Masinaõli,	" 27.00—28.00
" Kesk-Ameerika sordid	" 3.10—4.60	" Poola	" 24.40—26.80
Tee, laht., Orange Pekoe, Tseilon	" 5.20—5.65	" Ameerika	" 29.00—31.50
" " Orange Pekoe, Java	" 4.00—5.00	Mootorõli	" 35.40—42.70
" " Moning, Hiina	" 4.10—4.70	" Poola	" 33.50—39.60
Suhkur, peenike, valge, Saksam.	100 kg. —	Autoõli, Ameerika	" 39.65—103.70
" " C.-Slov.	" 32.00	" Poola	" 45.75—61.00
" " Vene	" —	Linaseemneõli	" 90.00—92.00
" " Poola	" 31.25—31.50	Värnits	" 90.50—92.00
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun	" —	Tsilindriõli, Ameerika	" 34.00—35.00
jaam Irboska ja Narva	" 3.40	" Vene 280 ^o	" 33.00
Saksa	" 3.40	" " 320 ^o	" 65.00—70.00
Heeringad, Yarmouth, Matties tünn	—	" Ameerika 280 ^o	" 31.50—36.60
" Schoti Matties	" 40.00—48.00	" " 320 ^o	" 44.00—54.90
Heeringad, Schoti Matfulls tünn	" 42.00—50.00	Nafta, Vene	" 12.50—13.00
Islandi	" 23.00—25.00	" Ameerika	" 11.90—12.50
Liha, sea, I sort	1 kg. 1.05—1.10	" Poola	" 12.20
		Petrooleum, Vene, sisternid ja	" 16.50—17.50
		vaadid	" 16.50—17.50
		" Am., sistern. ja vaadid	" 44.15
		Bensiin, Vene	" 41.40
		" II sort	" 41.40

Bensiin, Ameerika	100 kg.	44.15
Eesti traktorbensiin		16 20—17.00
Pesuosoda, kodumaa	"	9.50—10.00
Seebikivi	"	27.00—30.00
Värvid, nigros, veessulav, välism.		5.50
" tsinkvalge, välism.	1 kg.	0.85
" tinavalge, "	"	0.92—0.95
" ooker, "	"	0.18—0.26
Paber, rotatsiooni	100 kg.	23.20
Tsement, Portland, Kunda		
170 kg.	tünn	8.90
Kriit pestud	100 kg.	6.90—7.30
Asfalt	"	7.25
Kivitõrv	"	—
Puutõrv	"	—
Lubi	"	2.65—3.05
Kips, tükkides, franko vagun		
Irboska 1000 kg.		15.25
" jahvatatud "	"	24.40
" krovimise "	"	36.60—42.70
Telliskivid, I s. Loksa, fr. Tallinn 1000 tk.		52.00—55.00
Silikat I s. fr. vabrik	"	45—
Tulitikud, orig. kast (5000 toosi)	"	130.—
Nahk, talle, Eesti	1 kg.	2.70—3.60
Nahk, talle, Ameerika tooresn.	"	
valmistatud, II srt.	"	3.75
Nahk, talle, Ameerika tooresn.	"	
valmistatud, II srt.	"	3.65

Liverpooli börs. Puuvill.

American Fully Middling Inglise naela (lbs) eest
20. I Ingl. pensil (d) loko 9.43, jaan. 9.12, märts
9.17, mai 9.27. 21. I Ingl. pensil (d) loko
9.45, jaan. 9.15, märts 9.21, mai 9.30.

Londoni börs.

18. I. Bacon Irish per cwt.	sh	108—130/—
" Danish "	"	101—110/—
" Canadian "	"	96—106/—
" Dutch "	"	93—105/—
Või, Daani per cwt. sh		168—170
" Austraalia "		136—150
" New-Zealand "		168—146
" Siberi "		—

Berliini börs.

21. I. " Sisemaa I s. mk. 155; II s. — mk. 140		
" III s. mk. 124 — tsenta. eest		
" Eesti mk. 164—165.		

Lina Prahid:

Tallinn — Stettiin	1000 kg. sh	22/6
" — Ghent	1016 kg. "	23/—
" — Dundee	" "	32/6
" — Belfast	" "	47/6

Puumaterjalid Standard

Tallinn — London	" sh	42/6
" — Hull	" "	45/—
" — Manchester	" "	50/—
" — Grangemouth	" "	40/—
" — Belfast	" "	57/6
" — Dundee	" "	40/—
" — Antwerpen	" "	42/6
" — Ghent	" "	37/6
" — Rotterdam	Hfl.	22/—
" — Amsterdam	" "	24/—

Segakaup Jäätaks 25%

Tallinn — Stettiin	1000 kg. sh	18—25/—
" — London	1016 kg.	15—40/—
" — Stockholm	1000 kg. Rkr.	10—30/—
" — Stettiin	või tünn sh	1/6—
" — London	" "	3/—

Tallinna börsi kursisedel.

		23. I.	24. I.	25. I.	27. I.	28. I.	29. I.
New-York	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	3.7380	3.7405	3.7405	3.7405	3.7415	3.74
	M.	3.7480	3.7505	3.7505	3.7505	3.7515	3.75
1 dollar	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	18.19	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20
	M.	18.24	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25
London	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	18.19	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20
	M.	18.24	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25
1 naelsterl.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	89.25	89.35	89.35	89.40	89.40	89.40
	M.	89.85	89.95	89.95	90.—	90.—	90.—
Berliin	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	89.25	89.35	89.35	89.40	89.40	89.40
	M.	89.85	89.95	89.95	90.—	90.—	90.—
100 S. riigim.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	89.25	89.35	89.35	89.40	89.40	89.40
	M.	89.85	89.95	89.95	90.—	90.—	90.—
Helsingi	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	9.38	9.39	9.39	9.39	9.39	9.39
	M.	9.43	9.44	9.44	9.44	9.44	9.44
100 Soome m.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	9.38	9.39	9.39	9.39	9.39	9.39
	M.	9.43	9.44	9.44	9.44	9.44	9.44
Stockholm	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100.35	100.40	100.40	100.40	100.45	100.40
	M.	100.95	101.—	101.—	101.—	101.05	101.—
100 Rootsi kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100.35	100.40	100.40	100.40	100.45	100.40
	M.	100.95	101.—	101.—	101.—	101.05	101.—
Kopenh.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	99.95	100.—	100.05	100.05	100.10	100.05
	M.	100.55	100.60	100.65	100.65	100.70	100.65
100 Daani kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	99.95	100.—	100.05	100.05	100.10	100.05
	M.	100.55	100.60	100.65	100.65	100.70	100.65
Oslo	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	99.85	99.90	99.90	99.90	99.95	99.95
	M.	100.45	100.50	100.50	100.50	100.55	100.55
100 Norra kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	99.85	99.90	99.90	99.90	99.95	99.95
	M.	100.45	100.50	100.50	100.50	100.55	100.55
Pariis	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	14.70	14.70	14.70	14.70	14.70	14.70
	M.	14.95	14.95	14.95	14.95	14.95	14.95
100 Prants. fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	14.70	14.70	14.70	14.70	14.70	14.70
	M.	14.95	14.95	14.95	14.95	14.95	14.95
Amsterd.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	150.25	150.30	150.30	150.30	150.40	150.30
	M.	151.05	151.10	151.10	151.10	151.20	151.10
100 flooriini	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	150.25	150.30	150.30	150.30	150.40	150.30
	M.	151.05	151.10	151.10	151.10	151.20	151.10
Riig	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.—	72.—	72.—	72.—	72.—	72.—
	M.	72.50	72.50	72.50	72.50	72.50	72.50
100 latti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.—	72.—	72.—	72.—	72.—	72.—
	M.	72.50	72.50	72.50	72.50	72.50	72.50
Zürich	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.25	72.25	72.25	72.25	72.25	72.25
	M.	72.85	72.85	72.85	72.85	72.85	72.85
100 Helv. fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.25	72.25	72.25	72.25	72.25	72.25
	M.	72.85	72.85	72.85	72.85	72.85	72.85
Brüssel	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.05	52.10	52.10	52.10	52.10	52.10
	M.	52.55	52.60	52.60	52.60	52.60	52.60
100 belgat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.05	52.10	52.10	52.10	52.10	52.10
	M.	52.55	52.60	52.60	52.60	52.60	52.60
Milaano	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	19.55	19.55	19.55	19.55	19.55	19.55
	M.	19.95	19.95	19.95	19.95	19.95	19.95
100 liirat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	19.55	19.55	19.55	19.55	19.55	19.55
	M.	19.95	19.95	19.95	19.95	19.95	19.95
Prah	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	11.05	11.05	11.05	11.05	11.05	11.05
	M.	11.25	11.25	11.25	11.25	11.25	11.25
100 Čehh. kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	11.05	11.05	11.05	11.05	11.05	11.05
	M.	11.25	11.25	11.25	11.25	11.25	11.25
Viin	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.55	52.60	52.60	52.60	52.60	52.65
	M.	53.15	53.20	53.20	53.20	53.20	53.25
100 Austr. sh.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.55	52.60	52.60	52.60	52.60	52.65
	M.	53.15	53.20	53.20	53.20	53.20	53.25
Budapest	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	65.50	65.50	65.50	65.50	65.50	65.50
	M.	66.20	66.20	66.20	66.20	66.20	66.20
100 pengot	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	65.50	65.50	65.50	65.50	65.50	65.50
	M.	66.20	66.20	66.20	66.20	66.20	66.20
Varssav	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	41.60	41.60	41.60	41.60	41.60	41.60
	M.	42.80	42.80	42.80	42.80	42.80	42.80
100 slotti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	41.60	41.60	41.60	41.60	41.60	41.60
	M.	42.80	42.80	42.80	42.80	42.80	42.80
Kaunas	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	36.90	36.90	36.90	36.90	36.90	36.90
	M.	37.50	37.50	37.50	37.50	37.50	37.50
100 liitti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	36.90	36.90	36.90	36.90	36.90	36.90
	M.	37.50	37.50	37.50	37.50	37.50	37.50
Moskva	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	192.25	192.50	192.50	192.50	192.50	192.50
	M.	193.75	194.—	194.—	194.—	194.—	194.—
100 rubla (žekk)	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	192.25	192.50	192.50	192.50	192.50	192.50
	M.	193.75	194.—	194.—	194.—	194.—	194.—
Danzig	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.75	72.80	72.80	72.80	72.80	72.80
	M.	73.35	73.40	73.40	73.40	73.40	73.40
100 guld-nat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.75	72.80	72.80	72.80	72.80	72.80
	M.	73.35	73.40	73.40	73.40		